

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN
Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vesszők tulajdonában.
TELEFON-SZÁM: 182.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Köszel főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 17.

Belső ellenségeink.

A képviselőház mai ülésén megdörmesztette a vért az ereken Lovászy Márton magyar képviselőnek egy lázasan odavetett kijelentése, mely a rohamosan siető eseményektől felzigatott lelkekbe tüzcsovát dobott. A mit eddig mindig sejtettünk és éreztünk, ma a parlament ülésén bevallotta Lovászy; nyilvános vallomást tett annak a pártnak a hitéről, meggyőződéséről, amelyhez tartozik. E nyilvános vallomás a magyar képviselők többségének főhíborodására, így hangzott:

— Nem tagadjuk, hogy mi 'ántánt-pártiak vagyunk!

Az 'ántánt nem is kétkelkedhetik e kijelentés őszinteségében. Mert Károlyiék valóban mindent elkövettek, hogy ezt a látszatot keltsek és megerősítsék. Lord Nordcliff, kit az 'ántánt azzal bizott meg, hogy a központi hatalmak országaiban elégedetlenséget szítson: hatalmas segítő társakra lelt Károlyi Mihályékban, kiknek a magyar nemzeti egységet aláásó munkája után, a mai parlament olyan képet nyújtott, mintha az ország már a sir szélén állana.

Rettenetes még elgondolnunk is, hogy a háború egész folyamán volt egy párt Magyarországon, melynek a mi leveretésünk volt a legelső politikai programja. Ez a párt most magának vindikálja az ország vezetésének jogát, azt a jogot, mely csak teljes legyőzetésünk után lehetne az övé. Franciaországban, Angliában halál és börtön várt arra, ki a központi hatalmak valamelyik nemzetének nyájas arcot mutatott. Mert a háborúban mindenkinnek az egyöntetű lelkesedés fenntartása a kötelessége, a nyájas arcok mutogatása a béke idejére való.

Lovászy Márton pörére vitkőztette ma a saját pártját. Azok a jelenetek, melyek Lovászynek e kijelentése következtében keletkeztek, a megsértett magyar nemzeti érzés természetes kitörései voltak. Mert hiszen nem arról van most szó, hogy békét kössünk-e, vagy ne! A dolgok már odáig fejlődtek, hogy illetékes helyről tudomására juttatták a nemzetnek a különbéke lehetőségét. A békét tehát minden magyar akarja, de ezzel együtt Magyarország területi integritásának, önállóságának és függetlenségének biztosítását is. És nem érvényesülhet ebben az országban az a törekvés, melyet Károlyiék képviselnek s amelynek az lenne a következménye, hogy az ország darabokra szakadna egy nemzetiségi föderáció alakjában.

Ezzel a politikával szemben minden magyar embernek egy kötelessége van ma, hogy a béke Magyarországra nézve ne legyen káros és lealázó. Ezek az emberek, a legkritikusabb pillanatban, magában a parlamentben, ahonnan minden szó a nagy világ elé kerül, akarják megakadályozni azt, hogy tisztességes békét köthessünk. Hiszen külső és belső ellenségeink-

nek vérszemet ad s erőt kölcsönöz, ha a parlamentben, képviselők ajkáról hangzik el, hogy az ellenség pártján állanak.

Ez az aknamunka s e vakmerő kijelentés megrontja a béke esélyeit. Nekünk külfelé erő kell mutatnunk. Szilárd egységgé kell tömörülnünk s minden akaratunkkal a jó békére kell törekednünk. Most már nyitott szemmel látjuk, hogy a Károlyiék agitációjától nem egyebek, mint az anarchizmus elhíntett magvai. Pedig minden józan magyar embernek az a kötelessége, hogy a most telépülő új Magyarországot, mely csak demokrata lehet, vérontás és gyújtogatás nélkül alkothassuk meg. Elég vér folyt már az

ország határait! Isten őrizze attól Magyarországot, hogy az ország belsejében is vérpatakok indultak meg. Ma Tiszára löttek, holnap úgy lehet, egy másik lövés Károlyit és Lovászyt fogja találni. Az anarchia nem válogatós. És amikor egy lángtenger ömlik át az országon, akkor az nem kerüli el majd a Károlyiak palotáit sem.

Hálás lehet az ország Lovászynek ezért az őszinteségért, mely mint egy futó villám cikázott át a borus magyar égbolton s a melynek vilmanásánál megláthattuk: kik azok, akikről óvakodnunk kell s akiket távol kell tartanunk az ország ügyeinek intézésétől.

Különbékét akar az entente a monarchiával.

(Németország keményen válaszol, de elfogadja Wilson feltételeit.)

Bécsből jelentik: Hetéskes helyről eredő értesülés szerint hivatalos helyen már ismerik Wilsonnak a monarchiához intézett válaszát. A válasz igen kedvező Magyarországra és Ausztriára nézve. A válasz elárulja Wilsonnak azt a szándékát, hogy a monarchiát külön válassza Németországtól. Mértékadó helyen nem zárkoznak el attól, hogy kihasználják azt a lehetőséget, amelyet Wilson a monarchia számára nyitva tart, hogy tudniillik Magyarország és Ausztria esetleg külön békét köthessen az entente-val. Berlinben is tudják ezt és számolnak is vele.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse berlini tudósítója előtt a kormány egyik képviselője a következőkben nyilatkozott Wilson elnök jegyzékéről:

— A helyzetet, amely Wilson viszonzválaszának beérkezése után keletkezett, a kormány és a parlament egyhangulag itéli meg. A kormány még az este egybegyűl tanácskozni, ekkor természetesen meg fogja hallgatni a katonai tekintélyek nézetét is. Mindenütt helyesléssel találkozik, hogy a birodalmi gyűlés elnöke a holnapi ülést elnapolta és szinte magától értetődik, hogy a szociáldemokraták is lemondanak a jelen pillanatban arról, hogy kancellárválságot idézzenek elő. A kormány képviselője kiemelte, hogy az a tény, hogy Ausztria-Magyarországnak külön jegyzéket küldtek, olyan akció kezdetét jelent, amely megkísérli, hogy Ausztria-Magyarországot a Németországtól való szövetségtől eltántorítsák.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Apponyi Albert gróf a képviselőház mai ülésén határozati javaslatot szándékozott előterjeszteni. Erre azonban nem került sor és így valószínűleg a Ház

Németország elfogadja Wilson feltételeit.

Berlinből jelentik: Tegnap este Berlinben koronatanács volt, amely az új Wilson féle jegyzék következtében előállott helyzettel foglalkozott.

Berlinből jelentik: Parlamenti körökből eredő értesülések szerint az ügyek állásából arra kell következtetni, hogy a Wilson-féle követeléseket el fogják fogadni. A német jegyzék azonban félre nem érthető módon vissza fogja utasítani Wilson jegyzékének sértő hangját. A döntés súlypontja most a szociáldemokratáknál van.

holnapi ülésén fogja elmondani. A határozati javaslat így szól. A képviselőház kimondja:

1. Magyarország mennél előbb igazságos békét kíván kötni a vele harcban álló államokkal. Ezzel hozzá akar járulni a nemzetek állandó békéjének megalapozásához. Helyesül énnél fogva a külügyminiszternek az Amerikai Egyesült Államok elnökéhez intézett indítványát és elfogadja a békekötés alapjául az Egyesült Államok elnökének a külügyminiszter indítványában megjelölt nyilatkozatokat, illetve békepontokat.

2. Jogos, igazságos és énnél fogva tartósságot ígérő békének csak azt tartja, amely nem sérti Magyarországnak ezredéves történelmi kialakulásán alapuló területi épségét és állami egységét és ebben a keretben biztosítani akarja az országban lakó összes nemzetiségek szabad fejlődését.

3. Követeli, hogy Magyarországot a béketárgyalásokon önálló hatáskörrel felruházott kiküldöttek képviseljék.

4. Követeli az 1723. első, második és harmadik törvénycikk érintése nélkül Magyarország teljes állami függetlenségét Ausztriával szemben való önálló gazdasági berendezkedéssel, önálló hadsereggel és külképviselettel és utasítja a kormányt, hogy erre vonatkozólag törvényjavaslatokat terjesszen elő.

5. Követeli, hogy összes intézményeinkben az általános egyenlő titkos választójog törvénybeiktatásával a népuralom elvet érvényesüljenek. Ezen az alapon kívánja biztosítani az ország belső békéjét, a szabadságot, a közrendet, a honpolgárok egyenlő jogát nemzetiségi különbség nélkül. Követeli a nép javát illető, szociális alkothatásokat a törvényhozás minden ágában.

Berlini politikai körökben hire járt, hogy a kormány a Wilson jegyzékének kihívó hangja ellenére sem fog olyan választ adni, hogy a tárgyalás megszakításával volna egyértelmű. A német kormány a maga részéről most már erősen fog nyilatkozni és utalni fog arra, hogy a tárgyalásnak ez a módja nem alkalmas a vérontás minél előbbi befejezésére. A német válasz főképp a kegyetlenkedések miatt támadt váddal fog foglalkozni és ezeket a leghatározottabban visszautasítja, minthogy azokat szemenszedett hazugságoknak jelenti ki. Utal majd arra is, hogy Németországnak köthet olyan fegyverszünetet, melynek feltételeit előzetesen nem ismeri és abba nem me-

het bele, hogy kegyelemre adja meg magát. Végül megjegyzi, a válasz, hogy amit Wilson a jegyzék végső taktusában Németország szükséges vezetéséről mond, az ő figyelmeztetése nélkül is megtörténne. Ha az elnök komolyan veszi a békejegyztékalkotást, akkor a szavakról sürgősen rá kell térni a tettekre és sürgősen hozzá kell fogni a feltételeknek megformálásához.

Amsterdamból táviratozzák: Washingtonból érkezett jelentések szerint a német békeajánlat feletti vitát New republikánus szenátor nyitotta meg. Kijelentette, hogy az amerikai kormány feltétele nem jelent kevesebbet, mint a német hadsereg feltétlen átadását. A szenátorok rendkívül

sok sürgőnyt kaptak választóiktól, melyben azt tanácsolják nekik, hogy fegyverszünetet ne kössenek. Loage szenátor határozati javaslatot adott be, mely szerint a fegyverszünetről ne folytassanak eszmecserét, hanem kizárólag a feltétlen átadásról tárgyaljanak.

Berlinből jelentik: Hági távirat szerint a Nieuwe Rotterdamsche Courant londoni levelezője arról értesül, hogy a fegyverszünet megkötésénél a szövetségesek feltétlenül ki fogják követelni, hogy a németek vonuljanak vissza a Rajna mellé és a legfontosabb rajnai hidjak állásokat a szövetségesek szállják meg.

Wekerle bejelentette a perszonális uniót.

(Megegyeztetést keres a kormány a pártokkal. — A képviselőház ülése.)

Simontsits Elemér alelnök feltizenkettőkor nyitotta meg az ülést. Jelentette, hogy 60-nál több képviselő kérte a Ház összehívását. Mint-hogy ez a kérés a házszabályoknak megfelelő módon történt, az elnökség mára ülést hirdetett. Majd kegyelotes szavakkal elparentálta Mungra Vazult, azután sorra vette a képviselőház szünetelése alatt felgyülemlett iratokat és jelentéseket.

Az elnöki előterjesztések után Popovics Sándor pénzügyminiszter előterjesztette az 1918-19. költségvetési év következő négy hónapjára szóló indemnitást.

Felkiáltások a Károlyi-párton: Az önálló bankot!

Az elnök: A miniszterelnök ur kíván szólni!

(Áttérés a perszonális unióra.)

Abban a percben, mikor Wekerle Sándor szólásra felállt, Balla Aladár Károlyi-párti képviselő elkialtja magát:

— Éljen az önálló, független Magyarország!

Erre a felkiáltásra az egész Károlyi-párt felállt és percekig tartó lelkes éljenzésben tört ki. Az Apponyi-párt teljesen mozdulatlanul maradt a helyén.

Wekerle Sándor: Hogy a képviselő urak lelki állapotát megkönyítsem be kell jelentenem, hogy a kormány benyújtotta ő felségének iormaszertől lemondását. Ő felsége ezt a lemondást nem fogadta el.

Fényes László: Rövidesen el fogja fogadni!

Lovász Márton: Windischgraetz csinálta, hogy itt maradjanak!

Kun Béla: Jön a szerb invázió és akkor komédiáznak.

Wekerle Sándor: . . . Kötelességemnek tartom a tiszteit Házat a mai politikai helyzetről főbb vonalaiban tájékoztatni. A kormány álláspontja az volt, hogy a képviselőház szünete alatt előkészíti azokat a szociális és népjóléti intézkedéseket, a melyeket az ország érdekében szükségesnek lát. Ezek a javaslatok elő vannak készítve, valamint elkészültek azok a reformok is, a melyek az ország demokratizálódását célozzák. Ezeket a javaslatokat most nem terjesztjük elő, mert időközben a politikai helyzet úgy változott . . .

Kun Béla: A hadihelyzet változott meg!

Wekerle Sándor: . . . úgy változott meg, hogy a külügyek tárgyalására kell összpontosítani minden figyelmünket. Ennek oka először békeakciónk, másodsor pedig az az átalakulás, a mely ő felsége osztrák tartományaiban a legközelebbi időben végbe fog menni. Az erők koncentrációja . . .

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem kell

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egyértelműsége van szükség. Mint a képviselőház tagjai tudják, a Wilson-féle tizennégy pont és Wilson elnök egyéb nyilatkozatai alapján a békejavaslatot megtettük.

Felkiáltások a Károlyi-párton: Előbb kellett volna! Károlyi ezt régebben követelte és akkor hazaárulónak mondták. (Óriási zaj)

Az elnök: Méltóztassanak a képviselő urak egymás iránt több türelemmel lenni. A miniszterelnök urat illeti a szó.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A mikor Wilson elnök válasza megérkezik, tájékoztatni fogja a Házat a válaszjegyzék tartalmáról és állásiglalásunkról.

Áttér annak a politikai helyzetnek ecsetelésére, melyet az ausztriai átalakulás von maga után. Ausztria föderalista alapon szervezkedik, de a mikor ez történik, mi a perszonális unió alapjára helyezkedünk.

A miniszterelnök e szavaira viharos éljenzés és taps tör ki a Ház minden oldalán, kivéve a Károlyi-pártot. A Károlyi-pártiak ezt kiabálják:

— Tulhaladott álláspont! Magyarország függetlenségét követeljük!

Polónyi Géza (a Károlyi-pártiakhoz): Irányi Dániel ezt követelte.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Immár mellőzhetetlen a perszonális unió alapján politikánknek, védelmünknek és gazdasági viszonyainknak önálló és független rendezése.

Ismét nagy taps a munkapárton és a közpén. A Károlyi-párton némán szemlélik az ünneplést, majd teljes erővel kitör a vihar.

— Közös vezérkarral? Közös külügyminiszterrel? — kiáltják a Károlyi-pártról.

Az elnök (folyton csenget): Ne méltóztassanak külön vitát folytatni.

A miniszterelnök összetett kézzel percekig némán áll, a nélkül, hogy szóhoz tudna jutni. Polónyi Géza a Károlyi-pártiak között ül és élénken magyaráz nekik, de lehurrogják. Az elnök közben folyton csenget. Polónyi Dezső odahajlik az apjához és kéri, hogy ne folytassa tovább ilyen nyíltan Wekerle támogatását. Erre felfortyan Polónyi Géza és stentori hangon kiáltja:

— Ötven évig hirdettük a perszonális uniót! Ne gyulázzátok meg!

Az elnök csenget, mond is valamit, de hangja elvész a Károlyi-párt oldalán szünet nélkül tartó viharban.

Polónyi Géza: Magyar ember csak örülhet ennek. (A munkapárt és a Ház középső része lelkesen tapsol Polónyi Gézának.) Polónyi Géza folyton beszél, magyaráz, de szavaiból csak ennyit lehet hallani:

— Ötven év óta harcoltunk érte!

Fényes László: Luft Rézitől fogunk leckét venni! (Derűtség.)

Wekerle Sándor folytatja:

'Az állam integritását teljes épségben a magyar állam egységét egyesült erővel minden áron meg kell tartani.

Nemzetiségeink igényeinek kielégítését, amely nyire állami egységünk fentartása megengedi, szem előtt fogjuk tartani és tárgyalásokba fogunk bocsátkozni velük, helyesebben szólva kívánságaik figyelembe vétele mellett a törvényhozás elé fogunk terjeszteni ilyen szellemű javaslatokat. Más megítélés alá tartozik Horvátország kérdése. Az államközösség változatlan fenntartása mellett készsággel engedünk tért annak, hogy Horvátországhoz való viszonyunkat 1868. évi XXX. törvénycikk szellemében az ott előírt uton revízió alá vegyük és Horvátország kívánságát teljesítsük. Természetes, hogy azonnal munkához kell fogunk és ezen az alapon a perszonális unió alapján önálló államunk berendezéséhez kell fogunk és rendezniünk kell azokat a pénzügyi relációkat, melyek az osztrák tartományokhoz fűznek bennünket.

Kérésem az, felejtsük el az összes ellentéteket és egyesüljön minden magyar ember, hogy az önálló magyar nemzetről ne csak beszéljünk; hanem azt meg is teremtsük. (Nagy taps a munkapárton és a közpén.) Wekerle a Ház zajos ovációja közben leül és utána Károlyi Mihály gróf emelkedik szólásra, amiről lapunk más helyén írunk.

Elhalasztották a vármegye őszi közgyűlését.

(Nincs pályázó aljegyzői állásra.)

Aradvármegye őszi közgyűlését, amelyet az erre vonatkozó szabályrendelet értelmében október havának utolsó hétfőjén kell megtartani, november hónapra halasztották el. Az elhalasztás oka az, hogy a megnövekedett munka és különösen a megfogyatkozott tisztviselő létszám következtében nem készülhetett el a közgyűlés anyaga, amely csak a jövő hónapban jut olyan stádiumba, hogy azt a közgyűlés elé lehessen vinni.

A közgyűlés elhalasztása élénk bizonyítékként szolgálhat annak a már sokszor elhangzott panasznak, hogy a vármegye nem rendelkezik olyan létszámú közigazgatási tisztviselői karral, amely szükséges volna annak a fontos munkának elvégzésére, amely a közigazgatás keretében tartozik. A háboru kitörése óta emberfeletti munkát végző községi és körjegyzőket napról-napra nagyobb és nagyobb munkával terhel meg a közéletmezési minisztérium. Az ő felelősségük mellett hajtják végre a termények rekvirálását, őket bízzák meg a hadsereg részére szükséges rekvirálásokkal, ők fizetik ki a hadiségélyt, a jegyzők osztják ki a hatósági élelmiszereket és mindezekon kívül nekik kell ellátniok a községek közigazgatási rendben tartásának egymagában véve is nehéz ügyét. A háboru elvitte a segédjegyzőket s míg a békében egy-egy jegyző két, sokszor három segéddel dolgozott, addig most ezt a megnövekedett munkát segédező hiányában magának a jegyzőnek kell ellátnia.

De eltekintve a jegyzői kar bajától, a vármegye más szerveiben is nagyfokú személyzet hiány veszélyezteteti a közigazgatás hibánkülül való működését. A belügyminiszter, a közéletmezési miniszter többszöri sürgetésére pár héttel ezelőtt leirt a vármegyéhez, hogy a kato-

nal szolgálatot teljesítő közigazgatási tisztviselők felmentése iránt tegyen előterjesztést. A vármegye akkor több tisztviselő felmentését kérte, azonban ezek a kérések eredménytelenek maradtak, miután a katonai hatóságok nem respektálták a felmentési javaslatokat és a tisztviselőket nem engedték haza. Az egyik községi jegyző harangot rekvirál Felsőmagyarországon és nem mentik fel. Most végre, a közlekedési miniszter sürgetésére remény nyílt arra, hogy több vármegyei tisztviselő fog rövidesen hazajönni.

A tisztviselő hiánynak nem csupán a tisztviselők bevonulása az oka, hanem egyúttal az is, hogy a megüresedett állásokra nem akadnak pályázók. Most például előfordult az az eddig példa nélkül álló eset, hogy egy üresedésben levő vármegyei aljegyzői állásra egyetlen pályázat sem érkezett.

Aradmegye ugyanis Keller Lajosnak árvaszéki ülnökké való megválasztásával megüresedett vármegyei aljegyzői állásra pályázatot hirdetett. A pályázat a napokban lejárt és a terminus anélkül zárult be, hogy az előkelő állásra pályázó akadt volna. Pár évvel ezelőtt nagybefolyású családok harcoltak egy-egy szolgabírói, vagy aljegyzői állásért és boldog volt, aki egy ilyen választásból győztesként került ki. Ugy látszik, ma már ez sem jó üzlet.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: A pacsirta. B) bérlet

Péntek: A pacsirta. C) bérlet.

Szombat délután Hotel Imperia. Este: A pacsirta. A) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, október 19-én: Nöstény ördög. színjáték.

Vasárnap, október 20-án délután mérsékelt helyárrakkal: Az ördög, vigjáték.

Vasárnap, október 20-án este: Benn az erdőn, színmű.

Pacsirta.

Lehár Ferenc operettje. — Bemutató előadás.

A pacsirta kis falusi énekes madár, mely ott érzi jól magát csak a himes réten s a elszántott barna rög között. Híába vinnék el a városba, vissza szökne onnan a csöndes falusi szürkeségbe. Lehár kedves dalokat, pattogó ütemű keringőket irt elő a pacsirtájának, kár, hogy a szövegírójával megint nem volt szerencséje. *Marios Ferenc* groteszk szövege sokat árt a zenének, melynek finom hangszelvérelése a régi Lehár művész-kezére val). *Horváth Mici* ideális megszemélyesítője volt a zeneköltő *Juliskájának* s *Várady Margittal* együtt a siker oroszlánrésze az övék. A második felvonásban *Várady Margit* gyönyörűen énekelt egy hangulatos betétet, melynek szerzője az aradi színház invenciózus, tehetséges karmestere: *Gellért Pál*. *Győző* ismét egy pompás alak megrajzolásával gyarapította sikerének számát, *R. Tóth* pedig *Zápolya* szerepét legjobb alakításával közé számíthatja. — *Faludy* szalonszerepben is kitűnő s *Gömör* sok érzéssel tette elfogadhatóvá a parasztleány különös alakját. Egy kis cseléd szerepében *Tomai Masa* folyton fejlődő falentumának adta tanubizonyságát. A kar táncosnői sikereket hívatása magaslatán állott, mint minden táncokkal élénkítették az előadást. Azelőtt mióta *Gellért Pál* kezében van az aradi színház karmesterei palotája. (Z. A.)

Megszűnik Aradon a törvényhatósági bizottság

(Elkészült a városi törvény revíziója. — A törvényhatósági joggal felruházott városokban csak képviselőtestület lesz. — A városi képviselők nyolcadrészt a munkásság választja. — Egy évben csak kétszer tartható rendes közgyűlés. — A városi képviselőtestület tagjai résztvehet a megyei törvényhatósági bizottságban is. Csökkentik a virilisták számát.)

(Budapesti munkatársunktól.) A múlt héten megírt cikkemben közltem már, hogy a belügyminisztérium elkészült a városi törvény revíziójával. A törvényjavaslat készen várja a parlament tárgyalását. Ha ebből a javaslatból törvény lesz, akkor a törvényhatósági joggal felruházott városok adminisztrációjában lényeges változás következik be. A javaslat új tisztviselői állásokat szervez a városnál, egészen más hatáskört biztosít a főispánnak, a polgármesternek, megváltoztatja a tisztviselőválasztások mai rendjét, szóval egészen új szellemel visz bele a városi életbe.

Mind e változások között azonban kétségkívül legnagyobb jelentősége van annak a reformnak, amelyet *Wekerle* Sándor törvényjavaslata a városok törvényhatósági bizottságainál szándékozik életbeléptetni. A javaslat szerint a törvényhatósági bizottság megszűnik és a jövőben a városoknak csak képviselőtestületük lenne, éppen úgy, mint ahogyan az ma a rendezett tanácsú városoknál van.

A városi törvény revíziójáról szóló javaslat értelmében a törvényhatósági joggal felruházott városokban minden kétezer lakosra négy képviselőtestületi tag jutna. Egy képviselőtestületnek azonban legalább negyvennyolc és legfeljebb száz husz tagja lehet. A képviselőtestületi tagok felét a választópolgárok választják, a tagok egynegyed része a legtöbb adót fizetők sorából kerül a közgyűlési terembe, egynegyed rész a törvényjavaslat szerint az úgynevezett szakszerűség képviselőiből áll, végül pedig a képviselőtestület egynegyedrészét a munkásság küldi a városok parlamentjébe.

A választott tagok választása nagyjában úgy történik, mint eddig. A különbség annyi lesz, hogy a törvény előírja, hogy a választás kerületekben történik, egy kerületben azonban legalább ötszáz és legfeljebb ezer választó lehet. A képviselőtestület tagjait hat évre választják, de úgy, hogy a tagok fele háromévenként kilép és ennél fogva minden három esztendőben lesz képviselőtestületi tagválasztás. A virilisek névsorát évenként kell megállapítani.

A törvényjavaslat a szakszerűség képviselőiről azt mondja, hogy a városban levő ipari, kereskedelmi, gazdasági, közművelődési és népjóléti, valamint hasonló magasabbételeű intézmények, élén állanak. Ilyenek lennének a felső iskolák vezetői, a kereskedelmi, ügyvédi és közjegyzői kamarák elnökei, a gazdasági felügyelők, az erdőfelügyelők, a kulturművelők, a középiskolák, felsőkereskedelmi iskolák, felső ipariskolák, szépművészeti és iparművészeti iskolák vezetői, a munkásbiztosító pénztár elnöke, az iparfelügyelő, a muzeumi és könyvtári igazgatók stb. A képviselőtestület szabályrendeletben állapítja meg, azokat az intézményeket, szervezeteket és szerveket, amelyeknek vezetőit a képviselőtestületi tagság megilleti. E szabályrendelet alapján azután az igazoló választmány hívja meg az illetőket évről-évre a képviselőtestületbe.

A képviselőtestület munkástagjait hat évre, de úgy, hogy a munkásság kiküldötteinek a fele háromévenként kilép, a városban levő ipari, gyári és mezőgazdasági munkások választják. A munkásság kiküldötteit a rendes képviselőtestületi tagok választását követő harmadik köznapon szavazatszedő küldöttségek előtt választják. Mind a két választást délután három órakor be kell fejezni.

A törvényjavaslat értelmében a városi képviselőtestület évenként kétszer, tavasszal és ősszel tarthat rendes közgyűlést. A közgyűlés pontos idejét külön szabályrendeletnek kell megállapítani. Bizonyos okok miatt és akkor, ha a képviselőtestületi tagok negyedrésze ezt kéri, a főispán mint a képviselőtestület elnöke, öt nap alatt köteles a képviselőtestületet rendkívüli ülésre összehívni. A törvényjavaslat pontosan megállapítja azokat a tárgyakat, amelyek a képviselőtestület ülésein tárgyalhatók és a megállapításuk módját

az is, hogy a tárgysorozatok a jövőben nem lesznek olyan bőségesek, mint voltak a múltban, mert a fontos kérdéseknek egy egész légtője nyer majd végleges elintéztést a közigazgatási bizottság ülésein.

A törvényjavaslat intézkedik a képviselőtestületi tagválasztásról is, a választói cenzus nagyjában megegyezik a képviselőválasztók cenzusával. Figyelmet érdemel még a virilisekről intézkedő fejezetnek az a rendelkezése, amely szerint a férj, vagy atya adójához hozzá kell számítani a kiskorú gyermekek és feleség adóját is és ha a férj, vagy az atya adója duplán számítódik, úgy a feleség és a gyermekek adóját is kétszeresen kell számítani.

Az igazságügyi palota és a spanyol járvány.

(A járásbírószágon három bíró és hét tisztviselő megbetegedett meg.)

Az igazságügyi palota egyike azoknak a helyeknek, ahol a legtöbb ember fordul meg a napnak sok óráján keresztül. A törvénytörvényes tárgyaló termeiben a vármegyei községek egymásnak találkát valamelyik büneset fő tárgyalásának napján, ezenkívül a járásbírószágon is megfordulnak a legtávolabbi városrészek lakói is. Nyilvánvaló, hogy az igazságügyi palota feletti alkalmas hely, a spanyol-betegség terjesztésére s ezért bátran mondhatni felelősnek a járvány, erejére nézve a járásbírószágon és törvénytörvényes tisztviselők között történt megbetegedések számát.

Szokolczay Lajos dr., az aradi törvénytörvényes elnöke erre vonatkozóan a következőket mondotta munkatársunknak:

— A törvénytörvényes bírái közül eddig még egy megbetegedés sem történt, a kezelő személyzet között azonban már fordultak elő megbetegedések. A törvénytörvényeseken egyébként is sokkal kevesebb ember fordul meg, mint a járásbírószágon s az eddigi megbetegedések is arra a zsúfoltságra vezethetők vissza, amely az épület szűk volta miatt áll fenn. Nagyon szűkek a tárgyaló termek és egyébként is az egyre fejlődő törvénytörvényesek alig fér el a szűk épületben. Ezt egy minisztériumi bizottság is megállapította az új polgári perrendtartás életbeléptetésének idején. A háború után minden valószínűség szerint egy új hajlék fog épülni a járásbírószágon számára s így a törvénytörvényesek el fog férni a mostani épületben.

A járásbírószágon már sokkal komolyabb mértékben lépett fel a járvány. Erre vonatkozóan dr. *Kovács* József táblabíró, a járásbírószágon vezetője az alábbiakat mondta munkatársunknak:

— A járásbírószágon eddig spanyol-náthában megbetegedett négy bíró és hét tisztviselő. A bírák közül *Zih* Józsefet, *Kovács* Mihályt, *Uray* Józsefet és dr. *Kulmán* Ferencot támadta meg a betegség, akik közül *Uray*nak már annyira javult az állapota, hogy ma már be is jött a hivatalába. Több megbetegedés nem fordult elő.

Eckensberger Károly főügyész helyetteséhez, az ügyészség vezetőjéhez azzal a kérdéssel fordultunk, vajon az ügyészség fogházában levő foglyok között nem kapott-e még lábra a

Járvány? A főgyógyász ur a következőket mondta:

— Szerencsére a foglyok között még egyet

len megbetegedés sem történt és különös gondot fordítunk arra, hogy az epidémiát a fogházba be ne hurcolhassák.

Károlyiék felkínálkozása az ententének

(Óriási botrányok a képviselőház ülésén. — A Károlyi párt tüntetése ellenségeink mellett.)

Wekerle Sándor miniszterelnök mai nyilatkozatai, amelyekről lapunk más helyén írunk és melyekről Károlyi Mihály gróf is elismerte, hogy igen nagy jelentőséggel bírnak a nemzet jövőjére nézve a Ház tuynomó nagy részében a legnagyobb lelkesedést váltották ki és felhívása, mellyel a pártokat felszólította arra, hogy ennek a programnak keresztülvételében támogassák, *nem fog eredménytelen maradni.* El voltak készülve rá, hogy a Károlyi-párt nem fogja elhagyni a mai ülés színhelyét anélkül, hogy kifele meg ne nehezítse helyzetünket. Azonban ilyen mértékben még azok sem várták ezt, akik ettől a párttól minden rosszat elvártak. Károlyi Mihály gróf beszéde elejétől végig tele volt invektívákkal a kormány ellen, tele volt invektívákkal a többség ellen és tele volt hízelgással az entente-tal szemben. Lovászy Márton közbeszólásai pedig direkt felkínálkozás volt az entente-nak és még azok is, akik a külpolitikai kérdésekben nem értenek egyet a kormányral és a többséggel, a leghevesebben elítélik ezeket a kiruccanásokat, amelyek vagy egy bünyös hazaáruláshoz közelálló tendenciának a következményei, vagy pedig egy nem normális agyvelő szüleményei.

A Háznak, sajnos, nem állott más eszköz rendelkezésre, minthogy őket, valamint Vass Jánost, az ismert Károlyi-buldogot, aki közbeszólásaival asszisztált Lovászy-nak, a mentelmi bizottsághoz utasítsa, sőt, ez is, a házszabályok szerint meg nem engedhető, miután az elnök a nagy zajban nem hallhatta ezeket a kijelentéseket és nem utasíthatta őket rendre és ily esetben a házszabályok a mentelmi-bizottsághoz való utasítást nem rendelik el. Ezt

Ki akarják dobni Károlyit.

Erre olyan jelenetek következtek, aminek a parlament eddigi történetében alig van példa. Óriási zaj van és a végsőkig feszült izgalomban a legképtelenebb és legdurvább sértések röpködtek egyik táborból a másikba.

Órültek! Aljas gazemberek! Hazaárulók, bűntudatok kiáltják a munkapárttól.

Lévay Lajos magából kikelve ötvenszer ismétli egymásután: *Hazaárulás, hazaárulás.* A baloldaltól visszakiáltják neki: *Német vigé!*

Sankovszky Imre és Szilágyi Lajos a középben fenyegetőzik és szidja a Károlyi pártiakat, kik éppen olyan heves mozdulatokkal és támadásra készen a munkapártot árasztják el képtelennél képtelenebb sértésekkel és nyomdafestéket nem tűrő kifejezésekkel. Amikor a két tábor már csak néhány lépésre áll egymástól és minden pillanatban verekedéstől kell tartani, az elnök nagy izgalom közben felfüggesztette az ülést.

Az izgatottság egyre nagyobb. Az egész Ház magánkiül van. A képviselők benntmaradnak a teremben, a munkapártiak együttesen nyomulnak egyre közelebb Károlyiék felé, akik helyükön maradnak. A baloldalon egyszerre nagy taps hallatszik, Károlyiék ünneplik a pártvezért. Majd Hock János kezd beszélni, de egy szavát sem lehet hallani, csak mozdulatait lehet látni. Az üléstetem közepén nagy kaverodás, a képviselők izgatottan viatkoznak.

Windischgrätz herceg egy csoport közepén kiáltozza: *Disznóság, amit csinálnak.* Vagy magyar emberek vagyunk, vagy nem. A munkapártiak viharosan tapsolnak.

A munkapárt fenyegetően nyomul előre. A Károlyi párt tagjai mindenre elszántan, szófanul

természetesen fel fogja használni Károlyi Mihály gróf, hogy holnap ezt szóvá tegye.

A helyes irányt, amelyet követni kellett volna, ösztönyszerűen a munkapárt fiatalabb tagjai találták meg, akik ökölrel mentek neki és ki akarták lökni azt az embert, aki ily komoly időben oktalan és vakmerő kijelentéseket tesz. Azonban a munkapárt higgadtabb tagjai visszatartották őket és így szerencsére a már majdnem elkerülhetetlennek látszó botrány, elmaradt. Különösen feltűnt Windischgrätz herceg közlekedési miniszternek magánkiüli állapota, aki úgy Lovászy közbeszólásainál, mint később Fényes László interpellációja közben izgatottan felugrott helyéről és súlyosabb invektívákkal illette Lovászyt, illetve Fényest és kishija volt, hogy ő is nem ment neki Fényesnek, ami csak báró Szerényi József kereskedelemügyi miniszter közbelépésének köszönhető.

A mai nap a béke ügyének aligha használt.

Az entente magyar barátja.

Mikor Károlyi Mihály gróf szólásra emelkedik a Károlyi-párt óriási tapsban tör ki. Felkiáltások hallatszanak: *Leakartak egyeseket csukni.*

Károlyi Mihály: *Azok nevében mondom, a kik meghaltak és akik életben maradtak, hogy az egész háború félrevezetés volt.*

Erre véget ér a munkapárt nyugalma és a legszenvedélyesebb hangon sértő szavak röpködnek át a baloldal felé: *Gyalázat! Hazaárulás!*

A Károlyi párt a padokat veri és éljenzi vezérét.

Gazemberséggel süvöltik a munkapárt felől.

Lovászy Márton: *Vegyétek tudomásul, hogy entente barátok vagyunk!*

állanak helyükön. Károlyi maga az első sor sarkán összefont karokkal ha halálsápadtan nézi a kaverodást. (Felkiáltások hangzanak el, melyek az óriási zajban nem hallatszanak. *Csak Windischgrätzet látni, aki magából kikelve az izgalomtól elrekedve kiáltoz.*)

A Károlyi párt lassanként elhagyja helyét és kiszivárog a baloldali kijáraton. Károlyi Mihály gróf Batthyány Tivadarral távozik el és a folyosó egyik félreeső pamlagán foglal helyet. A hangulat már kissé megnyugodott, amikor egyszerre csak Lévay Lajos báró a terem közepén ezt kiáltja:

Meg fogjuk pofozni Károlyi Mihályt, ha még egyszer bejön a terembe.

Óriási izgalom támad erre. A bal és szélső-baloldali padjaiból viharos tiltakozás és felháborodás zudul fel Lévay felé. Többen kiáltják Lévaynak: *Ki vele!*

Károlyi a német szövetség ellen.

Károlyi Mihály: A miniszterelnök már nagyon gyakran tett deklarációkat, amiket nem tartott meg. A miniszterelnök mindig deklarációkat tesz, de ellenkezőleg cselekszik s ezért az az aggodalmunk, hogy most is csak ígéretekrol van szó és a megoldás nem olyan lesz, amilyennek azt a valódi önállóságért, a valódi függetlenségért küzdő nemzet kívánja. A politikai és világhelyzet olyan, hogy rohamosan kell haladnunk a végső kifejlődés felé. Ha nem alakítjuk át rohamosan Ausztriával való eddigi kapcsolatunkat a perszonális unióval, elvesztettük nemcsak a háborút, hanem a békét is. Azért kell nyomban megcsinálnunk a perszonális uniót, mert Magyaror-

szágnak önmagát kell képviselnie a béketárgyaláson. Azt akarjuk, hogy a béke-asztalnál teljesen külön külügyminiszterünk legyen. Lehetetlen, hogy olyan külügyminiszterünk legyen, aki hogy osztrák érdekeket megmentsen, a béketárgyalásokon odaadja Erdélyt, azért, hogy Csehország megmaradjon Ausztria számára és teljesen el ne szakadjon Ausztriától. Nem fogunk olyan kombinációba belemenni, amely Magyarországot megcsönkítja. Most az a fontos, hogy békét kössünk. *A háborút elvesztettük,* tehát egyenesen bűn volna olyan illuziókat kelteni, hogy bárki ne lászon tisztán. Az adott helyzetben nem lehet mást cselekedni, mert minden más cselekedet bűn volna. Ugy külpolitikai, mint belpolitikai téren teljesen új problémákkal állunk szemben, tehát új irányt kell követnünk.

— Azok a képviselők, akik más nézetben voltak, akik a német politikát védeni akarták, azok megbuktak. Ez a politika minden ízében minden téren megbukott, ennek konzekvenciáját le kell vonni és a jövőben olyan nemzetiségi politikát kell folytatni, amely a korszellemnek megfelelő. Legfontosabb ma az új külpolitikai orientáció. *Igenis teljesen szakítani kell azzal a politikával, mely a hármasszövetségre, a német barátságára támaszkodott, amely a háború alatt mélyíteni akarta a német szövetséget és Mitteleurópát akart itt csinálni.* Mitteleurópa gondolata ellentétben van a nemzetek szövetségének gondolatával, ellentétben van azokkal az elvekkkel, amelyek ma győztek és csak sajnálatos, hogy a háború előtt nem helyezkedtünk erre az alapra, mert akkor elkerültük volna a háborút.

Sajnálatos, hogy elhangzottak olyan beszédek is, melyekből arra lehet következtetni, mintha a jövőben is bensőbb barátságot akarnánk fentartani Németországgal. Ez egyenesen ártalmas és ártalmas Burián tegnapi beszédének egész frazeológiája, egész beállítása, melyből a sorok között az tűnik ki, mintha itt még mindig régi politikát akarna valaki folytatni. Ez ártalmára van Magyarországnak integritásának. *Ngiltan a pacifizmus alapjára kell helyezkednünk. Mi akkor is a német szövetség ellen és lefegyverzés mellett voltunk, mikor ezért a hazaárulás vádját zúdították fejünkre.* (Ellentmondás a munkapárttól.) Emlékezteti a Házat arra, hogy mikor Holló Lajos megegyezéssel békét hirdetett, a munkapárt kivonult a teremből. Tisza akkor azt mondta, hogy ez gyalázat, hazaárulás és az elnök rendreutasította Hollót. Mit gondolnak, kinek lesz nagyobb hite? *Lnöknek-e, akik máról-holnapra az események nyomása miatt lettek pacifistákká? vagy azoknak, akik nem féltek a terrortól?*

Bartos János: Nem lesz több kivándorlás. Embereket szállít pénzért Amerikába! Pool vigé!

A mentelmi bizottság elé.

Szünet után az elnök megnyitván az ülést, konstatálja, hogy Károlyi beszéde alatt Lovászy Márton ezen kijelentést tette: *Vegyétek tudomásul, hogy entente barátok vagyunk.* — Erre Vass János azt felelte: *Igenis, azok vagyunk.*

— *Most, amikor a hazát ellenségek veszik körül, amikor az entente-val háborúban vagyunk, ilyen kijelentéseket tenni lehetetlen-ség. Ezen kijelentések büntető törvénykönyvbe ütközök, természete más terepnumra tartozik.*

A képviselőháznak magának is el kell intézni ezen ügyet. Javasolja, hogy a Ház utasítsa a két képviselőt a mentelmi bizottság elé. A Ház a Károlyi-párt kivételével így határoz.

A Károlyi-párt padjairól ekkor előugrik Frenbach képviselő és harsány hangon kiáltja: *Hol van az az ember, aki azt mondta, hogy megpofozza Károlyit? Jöjjön ide!*

Fényes László felugrik: *Igen, jöjjön ide.*

Lévay Lajos báró oda akar sétálni, de néhány képviselő visszatartja és kifuszkozza a teremből.

Ezután Károlyi folytatja beszédét: Az események nyomása alatt mindenki beláthatja, hogy jó békét csak akkor érhetünk el, ha teljesen demokratikus átalakuláson megy keresztül az ország. A nemzetiségi kérdés tapintatos megoldását kívánja. Meg kell értetni a horvátokkal, hogy Magyarországtól a tengerpartot elvenni nem lehet.

Ezután Hock János felolvassa a Károlyi-és Bizony-párt deklarációját. A deklaráció egyes passzusainál ismét felzúdult a Ház, ismét kiáltották: *Ez megint hazaárulás.*

Mihályi jegyző felolvassa Ráth Endre javaslatát, hogy a kormány 15 nap alatt valósítsa meg a perszonális uniót.

Ezután az ülést felfüggesztették és folytatását délutánra halasztották. A délutáni ülésen Matta Árpád indítványt nyújtott be, hogy a kormány záros határidőn belül hajtsa végre a perszonális uniót.

Hock János: Ausztria hullá, hullámérgesztést kapunk, ha együtt maradunk Ausztriával.

Elnök javasolja, hogy a Ház holnap délelőtt tíz órakor tartson ülést.

Fényes, a néptribün.

Ezután Fényes László mondotta el interpellációját a közlemezésről. Akik a német-szövetséget hirdették és mélyítették, katasztrófába vitték az országot. Kimondom nyíltan, én is entente barát vagyok.

— *Maga is hazaáruló* — zugják a jobb-oldalról.

Fényes: Különbékét kell kötni. Én nem akarok semmit sem tudni a németekről. Minden áron békét kell kötni. A Duna felé közeledik az ellenség, a katonák nem kívánnak harcolni. Óriási zaj a jobboldalon, a képviselők felugráltnak, a közepre rohannak.

Windischgrätz Fényes felé rohan, az öklét rázza. *Gazember! kiáltja. Nem lehet ezt tűrni. Valóságos lázítás.*

Elnök rendreutasítja Fényest.

Amit a kormány csinál folytatja — Fényes, az valóságos örület. *Ha kirabolják a szerencsétlen népet, én fogok állni a lázadó nép elé és én vezetem ide önök ellen. Tartóztassanak le.*

Indítványozza, hogy a kormány irassa össze az élelmiszer készletet.

Ezután Szurmay honvédelmi miniszter állott szólásra. Fényes azt állította, mondotta, hogy katonáink nem akarnak harcolni.

Tisza: *Gyalázat, dicsőség!*

Szurmay: *Fényes kijelentését, mint a hadsereg mélyen sértőt felháborodással visszautasítja. Ezzel az ülés véget ért.*

Előkészület a pártok egyesülésére.

(Gróf Apponyi Albert új pártja.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A 48-as alkotmánypárt végrehajtó bizottsága ma este értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a holnapi pártértekezleten indítványozni fogják egy, hat tagú bizottságnak kiküldését, melynek feladata, az összes magyar pártok egyesülését megállapítani. Az összes pártokkal érintkezésbe fognak lépni, az egyesülés formájára vonatkozólag. Azonban, arról, hogy ez fuzió, vagy koncentráció útján történjék-e, csak később fognak dönteni. Az bizonyos, hogy a minikapárttal az egyesülés biztositva van, de a formára nézve még itt sincs döntés.

Érdekes eseménye a mai napnak, hogy a 48-as alkotmánypártból az amakidején a választójog miatt kilépett képviselők ma este értekezletet tartottak, amelyen párttá alakultak. A párt elnökéül Apponyi Albert grófot választották meg.

A munkapárt ma este értekezletet tartott, a melyen Tisza István gróf utalással Wekerle Sándor miniszterelnök elmondott fejtegetéseire, bejelentette, hogy a párt öttagú bizottságot küld ki, amely a munkapárt három alelnökéből, továbbá Teleszky János és Tisza Istvánból fog állni és amely bizottságnak feladata lesz a többi pártokkal a külpolitikai kérdésre nézve a kooperáció mikéntjét megállapítani. Ami a fuziót illeti, előkészítik azt az alapot, amelylyel a munkapárt egyesülhet más pártok azon tagjaival, akikkel belpolitikai kérdésekre nézve nagyobb különbségek nem választanak el. Munkapárti körökben úgy látják a dolgot, hogy ez csak válasz, Wekerle mai felhívására, amelyben az erők koncentrációját sürgette és amelytől a munkapárt sohasem vonta meg támogatását.

Budapestről jelentik: Lovász Márton és Vas János mentelmi ügyét a mentelmi bizottság holnap délelőtt 10 órakor fogja tárgyalni. Munka-

párti körökben erősen követelik, hogy a két képviselő ellen példás szigorral járjanak el. De olyan hangok is hallatszanak, hogy az egyszerű dorgálás is elég az ügy elintézésére.

Baritonista és tenorista afférje.

(A színházi törvénytörvények tétele.)

Annak a sajnálatos színházi afférnak, amelyről az Aradi Közlöny mai számában megemlékezett, ma délelőtt szomorú folytatása volt. Róna Dezső, a színház baritonistája, aki tudvaleg tegnap este tetteg inzulálta Pardy Armand tenoristát ma délelőtt fél 10 órakor megjelent a színháznál, felkereste az irodában Szendrey Mihály szinigazgatót és bejelentette, hogy felesége Horváth Mici oly lelkiállapotban van, hogy nem tudja, felléphet-e ma este a *Pacsirta* című operett fő női szerepében. Ezzel a bejelentéssel a mai premiér megtartása kérdésessé vált.

Az amugy is beteges Szendrey szinigazgatót, aki az affért ma reggel az Aradi Közlönyben olvasta, annyira extázisba hozta a baritonista bejelentése, hogy epeömlést kapott és eszméletlenül esett össze. Tisch Mór dr. városi főorvos és Vas Sándor nyújtották az első segélyt. Szendreyt lakására szállították. Az orvosok feltétlen nyugalmat írtak elő. Arról értesülünk, hogy a szinigazgató állapotában javulás állott be.

A tegnapi affér előzményei régebbi keletűek. A baritonista és tenorista közötti harag még a *Tosca* próbára vezethető vissza. A próbákon Pardy arra hivatkozott, hogy ő Németország nagy opera-színpadain kiváló énekesekkel működött együtt és nem akarta Rónának, a rendezőnek utasításait respektálni. Róna ugyanis azt az utasítást adta ki, hogy a *Tosca* III. felvonásában Pardy, aki Cavaradossi Mariót adta, a sülyesztőből jöjjön a szinpadra. Pardy ezt nem tette meg arra való hivatkozással, hogy a sülyesztőben hideg van és ő félti a hangját. Pardy állítása szerint Róna már akkor megfenyegette őt. Ez a harag vezetett a tegnapi inzulálshoz, amelyről a szereplők és szemtanúk nyilatkoztak az Aradi Közlöny munkatársának.

Pardy Armand a következőket mondta munkatársunknak:

— A sajnálatos affér megtörtént, de én oka nem vagyok. A Cigánybáró második felvonásának legjobb duettjét énekeltem partneremmel, Váradi Margit asszonnyal. Éneklésünk közben észrevettük, hogy a háttérben a színház tagjai közül többen nagyon jól mulatnak. Aki egy színész lelkivilágát játék közben meg tudja érteni, megértheti azt is, hogy ez a fegyelmetlenség módfeletti idegessé tette Váradi is, engem is. Anélkül, hogy tudtam volna, kik vannak a háttérben s kik nevetgelnek, hirtelen hátra fordultam s odaszóltam: — Skandál! Mások szerint azt mondtam: — frechheit!

Bármit mondta is, személyi célzatosság abban nem volt. Az előadás nívóját s a jelenésmet akartam megmenteni.

A jelenés után Horváth Mici asszony kijelentette, hogy — megsértette is ezt tudatni fogja az urával. Nem tulajdonítottam a dolognak nagyobb fontosságot, abban a tudatban, hogy senkit személyesen meg nem sértettem.

Róna ur még a színház folyosóján kérdőre is vont a következő szavakkal:

— *Maga csirkefogó, miért sértette meg a feleségemet.*

A megszólításra arcomba szállt a vér s egyebet nem tudtam. Az inzulálusra felelni sem: — Barics ur! Hallotta ön, hogy minden ok nélkül csirkefogónak szólítottak. Erre kifelé indultam s a színház bejárójánál Róna Dezső teljes erővel hátbavágott s esernyőjével felém ütött. Nem igaz, hogy arcul csapott volna, erre nem volt ideje. miután én boxbajnok nem vagyok s a verekedést méltatlannak tartom magamhoz, az inzulálus helyéről elfutottam. Végtelenül lever ez az eset, melyhez hasonló sohasem történt velem s ezért ma szerződéseim felbontását kértem a színház igazgatóságától s Róna ellen a bíróságnál feljelentést teszek.

Róna Dezső elmondotta, hogy őt az inzulálusra az készítette, hogy hosszabb idő óta észre-

vette Pardy sértő magatartását a feleségével, Horváth Micivel szemben.

Megtörtént például az utcán, hogy Pardy úgy nézte végig a feleséget, hogy ómulomra volt szüksége, nehogy nyomban elégtételt vegyen. Tegnap este a feleségtől arról értesült, hogy Pardy a szinpadon minden indok nélkül *Frechheit, Gemeinheit!* szavakat vágta oda a feleségének, aki ezt sirva panaszkolta el neki. A szinpadon és a színház épületében nem akarta Pardy feleségére venni. Megvárta tehát előadás után a színház hátsó bejárójánál és megkérdezte, milyen jögon sértette a feleségét. Pardynek egyetlen szava se moott, hanem megfordult és visszament a színházba. Az az impressziója volt, hogy segítségért megy a színházba. Erre ő fávoztott a színház bejárójától és a Városi-kávéház felé ment. Itt utólérte őt Pardy. Nem akarta megtorlatlanul hagyni a sérelmet és inzulálta a tenoristát. Az nem igaz, hogy arcul ütötte, hanem az esernyőjével sújtott feléje. Pardy nál bot volt, de nem használta, hanem eltávozt.

Z. Várady Margit asszony, aki jelen volt a szinpadon, amikor Pardy idegeskedett, ugyanugy mondotta el a szinpadon történetet, mint a tenorista.

A színházi törvénytörvények Barics Gyula elnök-lésével ma délelőtt kezdte tárgyalni a sajnálatos ügyet. Délután folytatta a törvénytörvények tanácskozását és meghozta az ítéletet, amely szerint Róna Dezsőt egyhavi fizetésének elvesztésére ítélte. A törvénytörvények enyhítő körülménynek vette, hogy Rónát a felesége a helyzet félremagyarázása folytán helytelenül informálta.

Ausztria felbomlása.

(A csehek elszakadnak föderalizáció esetén is.)

Bécsből jelenti tudósítónk: Holnap délután jelenik meg a király manifesztuma, melyben ki hirdetik Ausztria föderalizációját. Amint hírik, Ausztria a jövőben négy államból álló államszövetséget fog alkotni és pedig német-osztrákot, csehét, délszlávot és rutént. Magyarország területi integritását a manifesztum külön fogja hangsúlyozni. A négy állam a korona fenhatósága alatt egy államszövetséget fog alkotni, az egyes államok külön nemzeti gyűlésekkel, külön nemzeti kormányval rendelkeznek. Az egyes nemzeti államokban a jelenlegi képviselők megmaradnak, hogy feleslegessé tegyék a sok időt igénybevevő választásokat.

A délszláv államhoz Magyarország önállóságának deklarálása után tartozni fog Bosznia-Hercegovina és Dalmácia, sőt Horvátországnak egy nagy része is. Csehországnak nem csatolják a magyarországi tót vármegyéket és Csehország németlakta vidékeit sem. A csehek ezzel elégedetlenek és nem fogadják el a proklamációt és ők megszervezik a cseh köz társaságot. Ausztriától minden áron függetlenítik magukat és a köztársaságot okvetlenül megszervezik.

A manifesztum tartalmának közlése céljából a miniszterelnök magához hívatta a pártvezéreket, a lengyeleket azonban nem hívta meg. miután a manifesztum határozottan kijelenti, hogy Ausztriától megváltnak. A csehek levélben megtagadták a megjelenést, miután a cseh-tót kérdés illetően megoldását nem helyeslik. A délszláv Korosec megjelent, de tiltakozott a manifesztum ellen, különösen Magyarország területi integritása ellen, mely kizárja az összes délszlávok egyesülését. Az ukránok és a többi pártok gondolkozási időt kértek.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseit után.

HIREK.

Borparlatot kéntünk a szeszgyárak.

(A kormány a borpiac megújításáról.)

Ma az ország minden részéből összegyülekeztek Budapesten a bortermelő és borkereskedők és értekezletet tartottak, amelyen a borpiac helyzetével foglalkoztak. Az értekezlet, amelynek lefolyásáról nem álltak ki közlést, rendkívül megelégedéssel és emelt hangulatban oszlott szét.

Az értekezletről küldöttséget küldtek a pénzügyminiszterhez és földmívelésügyi miniszterhez és erről a két illetékes helyről a küldöttség tagjai azt az ígéretet kapták, hogy a borparlat előállítására az idén sokkal nagyobb méretű lesz, mint amilyen tavaly volt. Kijelentették azt is, hogy tekintettel a közéleti viszonyokra, a szeszgyárak szeszgyártásra sem burgonyát, sem tengerit nem fognak kapni s a kormány megengedi a borparlat nagyméretű előállítását.

Megígérték illetékes helyen, hogy a kormány a borparlat exportja megkönnyítésén minden tőle telhető eszközzel dolgozni fog. Határozott ígéretet kapott az osztrák kormánytól, hogy nem gördít nehézségeket a borparlat exportja elé.

Ezek az illetékes helyekről elhangzott ígéreték szolgáljanak intelműl a termelők részére, hogy ne adják el könnyelműen borkészletüket, mert a borpiac helyzete a kormánynak legközelebb megjelenő rendelete után ismét szilárd lesz.

— **Visszautasított királyi korona.** Helsingforsból jelentik: Egy finn újság berlini levelezője azt írja, hogy biztos forrásból vett értesülés szerint *Frigyes Károly* hesseni herceg kijelentette, hogy a *finn koronát most még semmi körülmények között sem fogadhatja el és elhatározását a jövő eseményektől teszi függővé.*

— **Nem zavar az ellenség Szerbiában a visszavonulásban.** Budapest, október 16. (Hivatalos.) *Olasz harctér:* A Sasso-Rosson biztosi csapataink meghiúsították egy olasz előretörést. *Balkán harctér:* Szerbiában és Albániában mozdulatok és intézkedéseink az ellenség behatása nélkül mennek végbe. — **A vezérkar főnöke.** *Luganóból* jelentik: A Corriera dela Sera megállapítja, hogy az osztrák-magyar hadsereg dacára a központi hatalmakban uralkodó békehangulatnak, a legnagyobb fegyelmet tanúsítja és a legszebb eredménnyel küzd.

— **Ausztria felbomlása megtörtént.** Bécsből jelentik: *Hussarek báró miniszterelnök a pártvezérek előtt, akiket ma délelőttre magához kéretett, felolvasta őfelségének ama próklamációjának szövegét, amellyel az uralkodó jóváhagyja a birodalom föderalizását. A császár manifesztumát holnap hozzák nyilvánosságra.*

— **Kitüntetések.** A király a háború idején teljesített kitűnő szolgálataik elismeréséül *Papp József* nyilvántartó őrmesternek és *Honza Imre* 2. népfelkelő gyalogezredbeli nyilvántartó őrmesternek a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján és *Mercz Mihály* 2. népfelkelő gyalogezredbeli nyilvántartó őrmesternek az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

— **Mangra Vazul temetése.** Budapestről jelentik: A Bristol-szállodában elhunyt *Mangra Vazul* román metropolitát nem szállították át Nagyszebenbe, mint ahogy ezt előre tervezték, hanem a kerepesi temetőben fogják eltemetni. A temetésre vonatkozólag *Christea Miron*, a karánsebesi püspök intézkedett, aki a halottat átvitette a Bristolból a kerepesi temető halottasházába. A temetés csütörtökön délután lesz. Nagyszebenből a konzisztórium hataga küldöttsége vesz részt a temetésen. — **Mangra metropolitának végrendeletében is kifejezett kívánsága szerint egész egyszerű temetést fognak rendezni.** A magyar képviselőház koszorút küldött a koporsóra.

— **Javul a központi hatalmak valutája.** Stockholmból jelentik: A központi hatalmak valutája tovább javul. A korona árfolyama ma 36.5, a márka árfolyama 59.1 árfolyamon állnak.

— **Haltásokok.** Szomorú menetek vonulnak végig naponta a városban: temetési menetek, négy-öt-tíz is egy napon. Diszes üveges kocsik, egyszerű temetési kocsik, fekete-színűek, világoskékek haladnak lassan a temető felé. Nagy koporsók, kicsiny koporsók vándorolnak az örök nyugalom helyére. A városra ráfeküdt a halál, amely csontos öklével lesújt férfit, asszonyt, gyermeket, akik néhány nappal ezelőtt még viruló egészségben örvendtek az életnek. A Mars Imperátor rászabadította a városra a spanyol-náthát, mely kénytelenül szedi áldozatait. Ma reggel hat óraker élete virágjában, 39 éves korában meghalt *Majthényi Gyulának*, az *Aradi Közlöny* főtördelőjének felesége. A megboldogult asszony végigszenvedte a spanyol-nátha minden fázisát: először tüdőgyulladást kapott, majd hastífuszt. A közkezdőházban kezelték, de az orvosi tudomány nem segíthetett rajta: néhány napi szenvedés után ma hajnalban örökre elpihent. Példaképe volt a családjáért élő asszonynak, akinek ravatalát mélyen súlytott férjén és négy árváján kívül kiterjedt rokonság veszi körül. *Majthényi Gyuláné* temetése holnap, csütörtök délután fél 3 óraker lesz a felső temető halottas csarnokából.

Sulyos csapás érte özvegy *Lengyel Tivadarnét*. *Fia, Lengyel Aladár* vadászszázados ma reggel Budapesten spanyol-betegségben elhunyt. A spanyol-nátha tüdőgyulladással, has- és mellhártyagyulladással komplikálódott. A mélyen sujtott anya iránt városszerte nagy a részvét.

Salkovits Sándor, a Marta-gyár érdemes művezetője ma hirtelen meghalt.

— **Ujabb merénylet Lenin ellen.** Kiewből jelentik: Lenin ellen Kruszkban ismét merényletet követtek el. A merénylő egy *Witwaki* nevű fiatalember, aki a *Wanski* bosszú-liga tagja. Lenint a lővés vállán érte és megsebesítette.

— **Árnyai Károlyt megmérgezték.** Budapestről jelentik: Jelentették a lapok, hogy *Árnyay Károly*, a *Royal Sörkabaré* művésze az elmúlt hét folyamán spanyol betegségben meghalt. Most azonban olyan jelenségek merültek fel, amelyek azt igazolják, hogy *Árnyay* nem spanyol betegség, hanem mérgezés következtében halt meg. *Árnyay*, aki *elváltan él feleségétől*, a *Hamburg-szállodában* lakott és az elmúlt hét keddjén lett beteg. A szállóban a *Sörkabaré* díszlemező gyereke ápolta, orvosnak azonban egy medikust hívtak meg. A beteg állapota azonban később, amikor a gyógyszer bevette, rosszabbodott, mire *felesége is megjelent betegágyánál*. Az orvosi segítség azonban nem használt: *Árnyay Károly* csütörtökön meghalt. A boncolás most kétségtelenül megállapította, hogy mérgezés történt. Az a feltevés, hogy *Árnyay* vagy más gyógyszerrel kapott, vagy a kellenél többet vett be, amely azután halálát okozta. A mérgezés ügyében a VII. kerületi kapitányság vezet a vizsgálatot.

— **Senki sem kap szemet.** Ma délelőtt tíz óraker tartott értekezletet a szénbizottság *Löcs Rezső* elnöklésével. Az értekezlet a tömeges kérvényezések megakadályozása végett közli a közönséggel, hogy a kocsz és szén kiosztás egyelőre szünetel. A vállalatokat a körülményekhez képest a bizottság kielégítette. Általános a panasz, hogy a nyilvános helyeken, kávéházakban, színházban és mozikban a kellenél több villany lámpa ég. A bizottság elhatározta, hogy utasítja a főmérnöki hivatalt, hogy vizsgálja át a nyilvános helyeket és szabályozza a villanylámpák használatát. Ugyancsak betiltják a kirakatokban is a villany használatát. Igen sok szénfogyasztás történik a hangversenyek, művészestélyek alkalmával a termék kivilágításánál. A szénbizottság elhatározta, hogy felír az országos szénbizottsághoz és kéri fogja a bizottságot, hogy rendelje el országosan, hogy a hangversenyek, művészestélyek napvilágnál tartassanak meg.

— **A „Dél Hírlap” még mindig 12 fillér.**

— **Sok ilyen értesítést kérünk.** Értesítjük a közönséget, hogy a szijgyártó és nyerges iparosok a bört és a fonalat maximális áron kapják, 33-re való tekintettel a rendelt munkát maximális árban kell, hogy készítsék. — **A közéleti hivatal vezetője.**

— **Engedtek a csábitásnak.** *Tarajosy Béla* dr. törvényszéki bíró ma reggelre felfogadta *Singurár János* és *Singurár György* gáji napszamosokat íavágásra. A bíró reggel elment a hivatalába és amíg távol volt, *Singurár János*, az egyik íavágó felment a lakásba és elkerlte feleségétől a kamra kulcsát, hogy a fát bevehessék. Az urinó a kulcsokat oda is adta. Amikor a két napszamos a vágott fát behordta a kamrába, észre vették, hogy a szomszédos helyiségben egy hordó bor van csapra lúve. A csábitásnak engedve, áttörték a kamra falát, amely falécekből volt összeállítva és neki fogtak az ivásnak. Addig ittak, míg csak el nem kerültek a földön. *Singurár János* egy idő múlva magához tért és amidőn felismerte a helyzetet, megijedt, majd pedig megszökött. Amikor a bíró felfedezte a történetet, azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségen, amely megindította a vizsgálatot.

— **Üdvözet az olasz frontról.** Tek. szerkesztőség! Kérjük lapjokban közölni, hogy mi a 34. rohamzászlóaljnál levő aradi rohamisták nagyon jól érezzük magunkat. kivált mostan, mikor nagyon jó békehireket hallunk. Üdvözljük ismerőseinket és legjobban az aradi szép leányokat. *Csáky András* szakaszvezető, *Hajdu István* tizedes, *Canner Miklós* tizedes, *Burka György* tizedes, *Cene Mátyás* szakaszvezető, *Békésy Ádám* tizedes, *Álb Ádám* tizedes, *Mausz József* tizedes, *Bergesz József* őrvezető, *Berg Mihály* őrvezető, *Kelemen Béla* őrvezető, *Welisch Ferenc*, *Illés András*, *Szirasa Márton*, *Hirth Miklós*, *Pelcz Béla*, *Horváth Hugó*, *Beke János*, *Kajtor* őrvezető, *Virág Péter* alvadász, *Kivader Sándor* tizedes, *Miok Aurél* őrvezető, *Tóth Jenő*, *Holbik Máté* őrmester.

— **Terület eladás az Acsev-nak.** Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi október hó 23-ik napján délután 4 óraker tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 14. *Hollander Alfréd* fakereskedő kérvénye a volt *Becsák-féle falerakó helynek általa bérelt falerakóhelyhez való csatolása és az általa 307 négyszögöl területű falerakóhely bérelte alól felmentése tárgyában.* 15. *Az Arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóságának ajánlata az Arad—szőregi vonalon építendő kitérővágány céljára szükséges terület megvétele tárgyában.* 16. *A tanács előterjesztése a Gellin-dűlőbeli 825 számú öt hold bérbeadása tárgyában tartott árverés jóváhagyása tárgyában.* 17. *A tanács előterjesztése a Libásdűlőbeli 702. sz. 5 hold föld bérbeadása tárgyában tartott árverés jóváhagyása tárgyában.*

— **A spanyolkór áldozatainak száma emelkedőben van az osztrák városokban.** Bécsből jelentik: A bejelentési kötelezettség óta hiteles adatok állanak rendelkezésre, a melyből kitűnik, hogy ugy Bécsben, mint a többi osztrák városokban napról-napra nő azok száma, akik spanyol betegségben halnak meg. Szeptember 29-től október 5-ig 364 volt a halottak száma, míg az előző héten csupán 227, az emelkedés tehát egyetlen hét alatt 137. Legtöbben a husz és negyven év közötti korban haltak meg. A kor szerinti megoszlás a statisztikai adatok szerint a következő: Egy és öt év között 18, 5 és 10 év között 16, 10 és 20 év között 62, 20 és 30 év között 116, 30 és 40 év között 72, 40 és 50 év között 26, 50 és 60 év között 17, 60 éven felett pedig 25 volt a halottak száma. Legtöbbit a munkáskerületek és menedékhelyek szenvednek a spanyol kóról. Ezek a helyekken egyébként a vérhas is erősen pusztít. — **Triesztben ezer lakosra hetvenköt halálozás.** *Krakóban* ezer lakosra negyvenhárom halálozás esett. Körülbelül ez az arány a többi osztrák városokban is.

— **Valamennyi távbeszélő előfizetőnek.** A kereskedelmi miniszter a budapesti távbeszélő előfizetők névsorának újból való kiadását tervezi. Tekintettel a nagy drágaságra, a budapesti névsorok csak annyi példányban nyomtatnak ki, ahány példányra az előfizetők igényüket az Arad 1. számú posta-táv. hivatalnál 2 nap alatt írásban bejelentik. A névsor-példányok ára 5 korona.

— **Koszorúmegváltás.** *Braun Palika* elhalálozása alkalmából koszorúmegváltás gyanánt *Csillag Lajos* 20 koronát adományozott az izr. fiúváháznak, amiért ezután is köszönetet mond a vezetőség.

Hetszáz hektó bor változatai.

(ötven százalékkal olcsóbb ár az árverésen.)

A napokban közjegyzői hirdetmény jelent meg az aradi lapokban, hogy *Epstein* Simon aradi borkereskedő 700 hektoliter bort árvereztet *Maged* Hersch técsői lakos terhére, mert *Maged* a bort, amelyet megvásárolt, a kitűzött határidőn belül nem vette át. Az árverést ma délután meg is tartották. A mai bor-árverésnek érdekes előzményei a következők:

Ez év májusának végén *Epstein* Samu nagyváradai borkereskedő 700 hektoliter zöldes-fehér bort adott el maligand-fokonként 75 koronáért *Maged* Hersch técsői lakosnak. A bor Aradon *Epstein* Simonnak Bercsényi-utca 1. szám alatt levő pincéjében volt. A kötlevel szerint a bort mennyiségileg és minőségileg június 20. és 25. között kellett volna átvenni. A kötlevel szerint *Maged* Hersch még arra is kötelezte magát, hogy elvállalja azt a 270 ezer koronás lombard-kölcsönt, amelyet az Aradi Első Takarékpénztár folyósított *Epstein*nek.

Maged az üzlet megkötésekor 140 ezer koronát fizetett le, további részletekben még 170 ezer koronát, összesen tehát 310 ezer koronát. *Maged* június 25-én megbízottat küldött Aradra a bor átvétele végett. Azonban a megbízott és a nagyváradai borkereskedőnek aradi megbízottja, *Epstein* Simon bornagykereskedő között differenciák merültek fel, sőt össze is különböztek. A bort tehát a megbízott nem vette át azért sem, mert a hordók nagyrésze szájjal lejelé volt fordítva és a hordók tartalmát nem lehetett megsejteni.

Ezek után *Maged* Hersch a bort tovább eladta, de a bor átvételére nem kerülhetett a sor, mert *Maged* állítása szerint *Epstein* Simon a bor átadását megtagadta. Ellenben *Epstein* szeptember 30-ra árverést tűzött ki a borokra. *Maged* állítása szerint *Epstein* nem akarta átadni a bort, amíg a borárak emelkedtek, mert ki akart bujni, mikor pedig a borárak estek, árverés útján akart megszabadulni a boroktól. A szeptember 30-i árverést azonban nem tartották meg, mert *Maged* 13 éves fia véletlenül tudomást szerezve az árverési hirdetményről előzőleg Aradra jött és megállapodott *Epstein* Simonnal. A megegyezés szerint *Maged* 200 ezer korona kötbér elvesztésének terhé mellett kötelezte magát a bor átvételére. Ezt a megállapodást azonban az öreg *Maged* érvénytelennek tekintti, mert nem adott megbízást kiskorú fiának. Miután azonban megtudta attól a vevőjétől, akinek a bort tovább eladta, hogy a bor nagymértékben romlott, azt *Epstein* rendelkezésére bocsátotta, de hajlandó volt a bor egy kis részének átvételére, amely jó állapotban maradt.

Epstein Samu aradi megbízottja után azonban a mai napra új árverést tűzött ki. *Maged* tegnap ügyvédje, dr. *Kertész* Miksa útján sürgős kérelmet intézett az aradi járásbíróhoz, hogy rendeljen el előzetes bíról szemlét. Éles Simon járásbíró ma délelőttre rendelte el az előzetes bíról szemlét. Három szakértő vizsgálta meg a bort és megállapította, hogy a bor kétharmadrésze elromlott, mert *Epstein* dohos és rossz hordókban helyezte el. A bornak nagy része ecetes és használhatatlan. Különben *Maged* az árverés megtartása ellen tiltakozást jelentett be, mert szerinte az árverési hirdetmény tévesen jelölte meg az árverés helyét.

Epstein azonban ragaszkodott az árveréshez annak ellenére, hogy *Maged* tanuk előtt kijelentette, hogy a használható bort hajlandó átvenni az általa már kifizetett 310 ezer koro-

Merénylet gróf Tisza István ellen.

(Sértetlen maradt a volt miniszterelnök.)

Egy exaltált fiatalember ma délután revolveres merényletet követett el gróf *Tisza* István ellen. A merénylet, szerencsére, minden következmény nélkül járt, mert *Tisza* autójának sofőrje kiütötte a merénylő kezéből a revolvért. A végsőkig fanatizált ifju, akiről megállapították, hogy szervezetét előrehaladott tüdővész pusztítja, kihallgatása alatt azt a kijelentést tette, hogy merénylete a munkapártnak szólt, mert meggyőződése, hogy a munkapárt az oka a háborúnak.

Ez a betegre fanatizált fiatal ember szomorú példája annak, hogy a sajtó egyes orgánumainak célzatosan kitalált és terjesztett valótlanságai milyen könnyen hívőkre találnak a tömegben. A mai merénylő valóban elhitte azt a tudatosan elhintett örültséget, hogy a munkapárt csinálta és folytatta a háborút. Ma csak egy meghiusult revolver-merényletben nyilvánult meg az uszító sajtó lelkiismeretlensége, ugye lehet azonban, hogy holnap a tömegek alatt forrongó lőporos hordókat borítja lángba.

Ma délután 3 óra tájban a képviselőház délelőtti ülésének végeztével egy egzaltált fiatalember revolveres merényletet követett el *Tisza* István ellen. Mikor az ülés végén *Tisza* István és *Tisza* Kálmán grófok a képviselőház első száma kapuja előtt reájuk várakozó autóba akartak szállni, egy nyurga, sápadt fiatalember, kezében görcsösen szorongatott rozsdás revolverrel, az automobil peremére ugrott és a nyitott ablakon keresztül egyenesen *Tisza* István gróf mellének szegte a fegyvert. Mielőtt azonban elkövethette volna a merényletet, a soffőr hirtelen felismerte a helyzetet s villámgyorsan a kezére csapott a fiatalembernek és fegyvert kiejtette a kezéből. Mindez néhány pillanat alatt ment végbe. A közelben detektívek tartózkodtak, akik gyorsan megjelentek a helyszínén és elfogták a nyugtalankodó, merénylő fiatalembert. Azonnal felvitték a képviselőház rendőrszobájába, ahol *Tisza* István

nába beszámítva. Az árverést délután meg is tartották és a bort 240 ezer koronáért *Rosenberg* Artur vásárolta meg. Az Aradi Első Takarékpénztár lombard-kölcsöne tehát fedezetet nyert. *Maged* az általa lefizetett vételár-részletet per útján követeli vissza *Epstein*től.

KÖZGAZDASÁG.

= **Budapesti tőzsde.** Budapestről jelentik: A Wilson válaszában éles hangja nagy izgalmat okozott a tőzsdén, de ez az izgalom nem volt tartós. Néhány perccel fél tízenként után nyílt meg a forgalom. Az üzlet lanyhábban indult meg a tegnapiénál, de korántsem volt olyan lanyha, mint előre várták. Árváltozások: Magyar hitel 1100—135, Osztrák hitel 750—729, Fabank 690—712, Agrár bank 945—878, Hazai bank 508—30, Magyar bank 805—836, Kereskedelmi bank 5400, Konkordia 700—690, Viktória 1420, Salgótarjáni 1010—32, Ganz-Danubiusz 4100—4140, Rimamurányi 975—1005, Adria 1465, Atlantika 1090—1010, Államvasut 898—910, Klotild 500—505, Nasici 2570—620.

= **Szalámigyár alapítása.** Az aradi sertés-hizláló és értékesítő részvénytársaság beadványban kérte a várost, hogy engedélyezzen részére egy vágóhid és azzal kapcsolatban egy hentesár- és szalámigyár létesítését. — Kéri továbbá, hogy erre engedélyezzen a törvényhatóság 15 évi községi adómentességet, valamint eszközölje ki, hogy a közúti vasut a

gróf, több képviselő, továbbá a rendőrség emberei követték. Itt azonnal igazoltatták és vallatóra fogták. A vallatás közben *Tisza* István nyugodt hangon szólt hozzá:

— Fiam, minek teszel ilyet? Még bajt hozol magadra.

A vallatás után a főkapitányságra vitték, ahol kihallgatták. A merénylő vallomást tett és ezeket mondotta:

— Én nem *Tisza* István személyét akartam megölni, ugymond, hanem gondolatait és azt a politikát, mely benne és a munkapártban megtestesült. Az a meggyőződésem, hogy a béke legfőbb akadálya *Tisza* István és a vezetése alatt álló munkapárt, amely a háború 4 esztendején keresztül a lehangosabb uszító politikát űzte a háború mindenáron való folytatása mellett. Nem vagyok barátja az osztrák magyar-német szövetség mélyítésének sem. Ez a nagy barátság legfőbb oka annak, hogy még most sem tudjuk befejezni ezt a borzasztó vérontást és nem tudunk eljutni a tisztességes és annyira óhajtott békéhez, pedig nyilvánvaló, hogy ez a harc teljesen reménytelen. Gyűlölök mindenkit, aki a háborút tovább akarja és ennek a háborús pártnak a feje *Tisza* István gróf. Ezért akartam őt elpusztítani. Elmondotta még, hogy annak idején, mikor *Hintze* német volt külügyi államtitkár Budapesten járt, ő ellene is merényletet akart elkövetni. A kivitelben azonban megakadályozta az a körülmény, hogy *Hintze* államtitkár váratlanul eltávozott a kedvező alkalom beállása előtt.

A merénylőt *Lékai* (Leitner) Jánosnak hívják, 23 éves, az Állat és Takarmányforgalmi r. t. hivatalnok. Állítása szerint október 1. óta a „Hét” című politikai hetilap munkatársa.

A munkapárt értekezletén *Tisza* szóvá tette a merényletet és elítélte az ellene folyó izgatást és azokat, akik az ő személyét olyan ferde világításba helyezik, amely merényletet szül.

vágányait hosszabbítsa meg a gyár telepéig. A gyáralapító-bizottság, amely már foglalkozott az ügyvel, utasította az érdekelt részvénytársaságot, hogy nyújtsa be a vágóhid tervezetét és hogy a közutival kezdje meg a tárgyalásokat a vaspálya meghosszabbítása végett. A bizottság mai ülésén *Nachtnébel* Ödön városi főmérnök bemutatta a részvénytársaság által beküldött tervezetét, amely a mai modern kor minden igényét kielégíti és egyben értesíti a bizottságot, hogy a vaspálya ügyében a tárgyalásokat megkezdte a közutival. A bizottság elhatározta, hogy teljesíti az érdekeltek kérését. Megadja az engedélyt a vágóhid építésére, megadja részükre a 15 évi községi adómentességet. Viszonzásul a részvénytársaság ugyanazokat a vágatási díjakat köteles fizetni, mint amilyent jelenleg a közvágóhidon szednek. Állandó állatorvost köteles tartani, kinek részére a vágóhidon lakás adandó. A vágóhidat a békekötés napjától számítva két éven belül meg kell nyitnia. A részvénytársaság még arra kérte a gyáralapító-bizottságot, hogy monopolizálja részére a vágóhid alapítását, azonban ebbe a bizottság elvből nem ment bele. Mielőtt a törvényhatóság ebben az ügyben határozná, azt hisszük, tudnia kell a városnak, hogy érdemes-e kedvezményeket adnia? Tudnia kell, hogy a gyár nem teszi-e tönkre már meglévő aradi ipart, tudni kell mennyi munkással akar dolgozni és gondoskodni kell arról is, hogy az aradi fogyasztó közönség is hasznát lássa annak, ha a város egy élelmiszer-üzemet segít talpra áll-

ni. A háboru egész más szempontokat tűzött a városok elé, mint amelyek hajdanában jártak és semmi okunk sincs arra ma, amikor a városnak szüksége van minden főrte dobálózni adómentességgel.

Mi lesz a román határkiigazítással?

(A belügyminiszterium közjogi osztályának főnöke nyilatkozik a román határkiigazítás kérdéséről budapesti munkatársunk előtt.)

(Budapesti munkatársunktól.) Felkerestem ma a belügyminiszteriumba Schwelz Lajos dr. miniszteri tanácsost, a közjogi osztály főnökét, ahhoz a következő kérdést intéztem:

— Egyes lapok híradása szerint a magyar kormány kiküldöttei a román határon megkezdtek azokat a munkálatokat, amelyek a Romániával kötött békeszerződésben megállapított új határok pontos megállapításával vannak kapcsolatban. Híradások szólnak arról is, hogy a külpolitikai helyzetre való tekintettel e munkálatokat félbeszakították. Kérem méltóságodat, méltóztassék megmondani, hogy e híradások a valóságnak megfelelnek-e.

E kérdésemre a tanácsos ur a következőket mondotta:

— Ezek a híradások e formájukban a valóságnak nem felelnek meg. A határkiigazítás munkáját annál kevésbé kezdhették meg, mert egyrészt nincsen még ratifikálva a román békeszerződés, másrészt az ilyen munkálatot mi egyoldalulag el nem intézhetjük.

— Elfogadott nemzetközi uzus az, hogy két állam között a kölcsönös szerződésben megállapított határokat technikailag egy olyan vegyes bizottság állapítsa meg, amelynek tagjait részben az egyik, részben a másik állam kormánya nevezi ki. Ugyanigy történt az 1881 évi XIV. törvénycikkben megállapított román-magyar határ megállapítása is. Erre jelenleg nem kerülhetett még a sor a fent elmondott okok következtében, hiszen módunkban sem nem kerülhetett még a sor a fent elmondott vezendő vegyes bizottság román tagjainak kijelölése érdekében a külügyminiszter utján a román kormányhoz forduljunk.

— Tény az, hogy a pénzügyminiszterium háromszögölő mérnökei, akik e tekintetben elsőrangú szakemberek és a terepet ismerik, lent jártak, hogy az előzetes munkálatokat elvégezzék. Ezek az előzetes munkálatok a végleges határkiigazításnál lettek volna felhasználhatók. Az a bizottság azonban, amely lent járt a határon, nem azonos az előbb említett vegyes bizottsággal, ez a bizottság tisztán műszaki előmunkálatokat folytatott. Ezekről a munkálatokról azonban természetesen nem tehetek közlést a sajtó számára.

— Igaz-e az, hogy e bizottság munkálatait abbahagyta, még mielőtt befejezte volna azokat?

— Ez igaz.
— És ennek mi volt az oka?
— Ezt én természetesen nem tudhatom.
— Nem méltóztatik gondolni, hogy a külpolitikai helyzet megváltoztatásával sor kerülhet a bukaresti béke revíziójára is és a kormány talán ezzel a lehetőséggel számolt, amikor az előmunkálatokat abba hagyta?

— Mi kérem külpolitikával nem foglalkozunk és így e kérdésre nem is tudok válaszolni.

Politikai körökben e kérdést úgy itélik meg, hogyha a bukaresti béke revíziójára sor is kerülne, akkor sem történik változás a békeben megállapított határok tekintetében. — Mi csak stratégiai szempontból kaptunk jelentéktelen területet Romániától, jó részt lakatlan területeket, amelyeknek gazdasági szempontból értékük nincs és szinte bizonyosra vehető, hogy ezek a területek véglegesen Magyarországhoz fognak tartozni. A mi jövő biztonságunk érdekében, határaink biztosítása érdekében szükség van e területekre, azok elvesztése viszont Romániának nem jelent veszteséget.

Padl Jób.

Krassó-Szörény vármegye a perszonális unió mellett. (Demokrácia, és nem anarchia.)

Krassó-Szörény vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta meg 8-ai közgyűlését. Eöttevényi Olivér dr. főispán elnöklése mellett.

A gyűlésen a tagok szokatlanul, nagy számban jelentek meg főképpen Hans József dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag indítványa iránt nyilvánult meg rendkívüli érdeklődés. Hans dr. indítványt tett a perszonális uniónak haldéktalan kimondása s az általános, titkos, községek szerint való választójog minél előbbi sürgős megvalósítása tárgyában.

A vármegyei állandó választmány Issekutz Aurél alispán javaslatára Hans dr-nak a perszonális unióra vonatkozó javaslatát a következő, módosított alakban tette magáévá:

„Krassó-Szörény vármegye a mai napon tartott közgyűléséből feliratilag fordul a magyar királyi kormányhoz, hogy: terjesszen a képviselőház elé törvényjavaslatot, melyben — az Ausztriával való eddigi közjogi kapcsolatnak megszüntetésével, a perszonális unió alapján — az ország területi épségének sértetlen fenntartása mellett — Magyarország államiségének teljes politikai, gazdasági és honvédelmi függetlensége biztosítsák. Az általános titkos választójog életbeléptetése tárgyában az állandó választmány az eredeti javaslattal szemben szintén Issekutz alispán javaslatát fogadta el, mely elvileg a legáltalánosabb választójog mellett foglal ugyan állást, de a létesítés idejét és módjait a Ház belátására bízza.

A közgyűlésen nagyméretű, emelkedett szellemű vita folyt le. Eöttevényi Olivér dr. udvari tanácsos főispán, mélyen járó, szellemes beszédben vonta meg a tiszta demokráciának határvonalait és az államfelforgató anarchiától való éles különbségeit; Hans József dr. a demokrata-párt elnöke, egyszerű beszédében okolta meg indítványát, amelyet Fényes József dr. és Dobó Jenő dr. bizottsági tagok ékesszólásuknak teljes erejével támasztak.

A gyűlésen a román ajku bizottsági tagok közül is számosan jelentek meg élükön Popoviciu György dr. görög keleti és Tiucu János, görög katolikus főesperesekkel s őszinte lelkesedéssel járultak hozzá a perszonális uniót sürgető indítványhoz. Szóes Géza dr.

A MOZI.

Az ördög — utoljára az Apollóban. Im-már negyedik napja, hogy Molnár Ferenc pompás vigjátékát vetíti az Apolló-színház s a közönség napról-napra nagyobb érdeklődést mutat a művészi film iránt. A korlátozott előadások jegyvel nagyrészt már előre elkeltnek s így a későn jövők egyrésze kiszorult a színházból. Ez is csak azt mutatja, hogy a Phönix-filmgyár „Az ördög”-ből olyan filmet konstruált, amelyhez hasonlót keveset láthat a közönség. A szereplők művészetük legjavát adják a filmen s főnök játékukon keresztül frappánsan érvényesül Molnár Ferenc szellemessége. Az ördögöt csütörtökön mutatja be utoljára az Apolló-színház. Az Apolló csütörtökön is két előadást tart: fél 6-kor és 9 órakor.

Amerikai dráma az Urániában. Nagy sikerrel mutatta be szerdán az Uránia-színház a „Jim visszatérése” című négyfelvonásos amerikai detektiv-drámát. Az amerikai filmgyárak hozzászoktatták a közönséget a szebbnél-szebb filmekhez s megállapíthatjuk, hogy ez a grandiózus dráma is magán viseli az amerikai filmgyártás méreteit. Lebilincselő jelenetek, idegizgató hajszák kergetik egymást a darabban, amely valósággal lenyűgözi a közönség érdeklődését. Többi között izgalmas tengeri üldözésnek is szemtanúi lehetünk. A szerepeket a legjobb amerikai színészek játsszák, akik nemcsak színjátszó művészetükről tesznek tanúságot, hanem haláltusájuk hátorságukról is. Csütörtökön utoljára mutatja be az Uránia színház a hatalmas amerikai képet. Az előadás fél 6-kor és kilenc órakor kezdődik.

székesszólást írt

STAUBER JOZSEF.

Apolló-színház.

1918. okt. 17-én:

Ördög.

Színház 5 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 17-én:

Jim visszatérése.

Amerikai detektiv történet 4 felvonásban.

NYILTÉR.

As ezen rovat alatti közlönyökért nem vállalunk felelősséget

Majthényi Gyula a saját valamint gyermekei: Irma, Laosi, Magda, Mariiska ugyasintén az unokáinak nevében és névdelmettel szívvel tudatják, hogy a lón szeretett feleség, anyja, testvér, sógornó és rokon

Majthényi Gyuláné

szül. Krebsz Mariska

folyó évi október hó 18-án reggeli 6 órakor éltének 39-ik, boldog házasságának 14-ik évében hosszas szenvedés után történt jobbléte szüneteltetését. A felejtetetlen drága halott földi maradványa f. évi október hó 17-ikén délután 1/2 3 órakor fog a rom. kath. szertartás szerint a felföld temető halottas csarnokából örök nyugalomra helyeztetni.

Pihenése eszndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1918. október hó 16-án.

özv. Krebsz Károlyné, szül. Pfeiffer Erzsébet, édesanyja, özv. Tóth Pálné, szül. Jézerniczky Teréz, anyósa. Krebsz Károly, Krebsz Malvin, Krebsz Lajos, testvérei. Krebsz Károlyné, szül. Faggyas Mária, Ruttkay Gyula, Krebsz Lajosné, szül. Banyári Matild, Tóth Laosi, Tóth Kálmán, sógor és sógornői. Krebsz Mariska, Krebsz Giza, Krebsz Irén, Ruttkay Gyula, Ruttkay Ilus, Ruttkay Zoltán, Krebsz Károly, Krebsz Jolán, Krebsz Lajos, unokahugai és öccsei. 7588

A Maria Magyar Autómobil r.-t. gyárvezetősége és tisztviselői kara mélyen le-sújtva jelenti, hogy

Salkovits Sándor ur.

a gyár érdemes művezetője és tisztviselőinek kedves kartársa

f. hó 16-án hirtelen elhunyt. 7552

Emlékét egy a gyárvezetőség mint kartársal kegyelettel fogják megőrizni!

Figyelmeztetés.

Atlasz Zsigmond marosnagyvölgyi kereskedő felesége, született Grimm Vilma, vagy annak apja Grimm Arminnak nevére senki ne hitelezzen és egyáltalán üzleti üszakekötetésbe ne lépjen, mert érték semmiféle felelősséget nem vállalok.

Tisztelettel:

Atlasz Zsigmond

7558

kereskedő.

Tisztelettel értesítem a tisztelt hölgyközönséget, hogy

női divattermeme

ujra megnyitottam,

és bármi szakmába vágó munkát elvállalok.

Szíves partfogásukat kéri:

Linczer Márton

női szabó,

7549

Árpád-tér 4. szám, II. emelet.

PORTOIS

BUTOR

PORTOIS & IX.

BUTOR

és 9154

lakás berendezések a legnagyobb választékban, a legelőkelőbb kivitelben, mindenféle árban Wien, III. Ungargasse 59-61.

A következő cikkek érkeztek és kaphatók a legolcsóbb árakon míg a készlet tart:

Valódi Dostal gyöngy-mosópor 1 doboz 4 korona.
 Dostal gyöngy-mosópor-utántöltő 1 doboz 2 korona 50 fillér.
 Anacot pastilla, kitűnő óvszer spanyol nátha és torokfájás ellen, a makacs köhögést gyorsan megszünteti. 1 takeres 2 korona.
 Vegyítiszta glicerín 1 üveg 2 korona.
 Johann Maria Farina kölni-víz gegenüber den Rudolfsplatz, 1 üveg 8 kor.
 Odol szárvíz 1 kis üveg 2 kor. 50 fill., nagy üveg 4 kor. 50 fill.
 Bruns watta, béke minőség, 1 csomag 9 kor. 60 fill.
 Bruns watta, hadi minőség, 1 csomag 6 kor. 50 fill.
 Terpentinszesz 1 üveg 3, 7 és 14 korona.
 Lysoform szappan 1 darab 5 korona 80 fillér.
 Klein szappan, nagy, 1 darab 5 korona 80 fillér.
 Klein virágszappan 1 darab 5 korona.
 Müller virágszappan 1 darab 5 kor. 80 fill.
 Földes Margit-szappan 1 darab 5 kor. 80 fill.

Szappangyökér, kiválóan alkalmas ruha, selyem, csipke stb. tisztítására, 1 csomag 1, 2 és 4 korona.
 Ruhafestékek minden színben, 1 csomag 70 fillér.
 Fabáj, kiváló minőségű, 1 deka 2 korona.
 Salétrom, hus pácoláshoz, 1 deka 1 korona.
 Luculus-só, vegyítiszta konyhasó étkezési célokra, 1 kilós doboz 3 kor. 50 fill.
 Kuféke gyermekliszt 1 doboz 4 korona.
 Nesulé gyermekliszt 1 doboz 3 kor. 60 fill.
 Krompecher zabliszt és zabdara, kis doboz 1 kor. 50 fill., nagy doboz 3 kor.
 Padló fényesítő-paszta 1 doboz 6 korona.
 Padló beeresztő-viasz 1 doboz 6 korona.
 Paraffin kocka 1 darab 3 kor. 20 fill.
 Ecet kivonat, asztali ecet készítésére, 1 üveg 2 korona.
 Geolin fémtisztító 1 üveg 1.80, 3.30 és 4 kor. 80 fill.
 Makk-kávé darálva 1/4 kilós csomag 3 korona.

„MOLLY“ kézfínomító ismét kapható 1 üveg 5 korona.

Hánzu Nestor drogeria és Utatszer üzlete, ARAD, Minorita-palota. :: Telefon 455. szám.

Jegy nélkül kapható

téli házi fűzős cipő gummi talppal és talpvédővel 88 kor. 20 fill., ugyanaz magas szárú 47 kor. 20 fill., továbbá szabadalmazott zsinagból készült kitűnő torna és tenniszcipők, valamint torna cipő gummitalppal. Női papucsok 10 és 11 kor. Meg nem felelőt visszaveszem.

Schäfer Miksa, Budapest, L. Döbrentel tér 4. 9038

Villamos vasalók, zseblámpa elemek kaphatók 6661 Kalmánál Salacz-utca 2. szám.

1027-1918. gsz. ARLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a rendőrlégénység és tüzoltóság részére szükséges téli posztó ruhák elkészítése iránt folyó október hó 21-én d. e. 10 órakor - városháza emeleti tanácstermében arlejtést tart. Banatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Az arlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárta, a szóbeli arlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a banatpénz is mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági széke 1918. évi október hó 27-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Éjjeli és nappali kintő fiúk felvételnek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Dr. KAJDAGSY

Tűzifa

elsőrendű és olcsóbb minőségben ölszámra és fűrészelve kapható

Aufricht Miksa

fakereskedésében 7258
 Arad, Kossuth-utca végén.
 Bérfűrészelés fatelepe-
 men. — Telefon 69.

6344-1918.

HIRDETMÉNY.

A 4268-1918. számú kormányrendelet alapján közhírré teszem, hogy a szász lakarmányokért követelhető legmagasabb árat a következőkben Alapították meg:
 (Anyaszéna, sarju és mindenféle mesterséges szalastakarmány, lóhere, lucerna-, búkköny-, mohar- stb. széna) ára 45 K.

Tavaszzalma (árpa, zab, köles és ezekkel egyenértékű tavaszzalma) valamint tavaszzalma törekének és polyvájának ára 28 K.

Arad szab. kir. város Közélemezési és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs, polgármester-helyettes, k. é. h. vezető.

Eladómalom

modernül felszerelt 4 járatu, motor- vagy gőzhajtással, megfelelő lakás és melléképületekkel, Arad-Hegyalján. Malom előtt a villamos megálló, Hegyalja kitérő. Bővebbet a kiadóban. 7403

Viszketegséget, sömört, ráht a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett „Skabofom-Kenőcs“
 Nincsen szaga, sem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Flesch-féle kerjünk. Próbá légyt 4. — a. nagy tégely 6. — k. Csakédi adae 15. — k. Kapható Araden, Hajos Árpád gyógyszerárában, Aradrassy-ter 22. Vételre a „SKABOFOM“ védjegyre ügyeljünk. 7151

gyógyít mindentelc corbakokat, idegbetegséget, valamint női bajokat. Bevitel: „Erlon 698.“ medecsinót legújabb szerével. — Vervizsgálat Wassermann tanár módszerével. — Nőknek külön bejárát. — Levélbeli kérdésekre válaszal. Szakszerű kinyitást megkötötti barmantus 2 kor. (bélyeg is lehet elutasítva) október 11-én. 161 BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

Erdőkezelő,

ki a keményfa szakma összes ágazataiban kellő jártassággal bír, azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal
Seidner Bernát és Fia Soborsin címre intézendők. 7516

Javitó műhelyünk vezetésére egy szakképzett, német nyelvben jártas **művezetőt keresünk.**
 Havi fizetés hadipótlékkal kb. 1000 korona, ezenkívül szabad lakás, fűtés és világítás. Elelmezésről gondoskodva. — Belépés azonnal kívánatos.
Rudai 12 Apostol Bányatársulat. Brád, Hunyadmegye. 7469

1105-1918. sz. Galsai körjegyzőség.

Hirdetmény.

A galsai Körjegyzőségénél a bortermelési adó kezelésére vállalkozó egyén megfelelő javadalmazás mellett azonnali alkalmazást nyerhet.
 Ajánlatok a körjegyzőség címére küldendők.
 Galsa, 1918. október 4.
 7531 Körjegyző.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok, páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
 Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajos Árpád gyógyszerárában Arad, Andrassy-ter 22. szám.

Spanyol betegség ellen legjobb védekezőszer:

1. „Hyperol“ szíria tabletta 3.50 korona és „Hyperol“ terek tabletta 3.— korona.

Különb. desinfiálásra:

Lyoform tiszta 100 gr.-s üveg 3.00 K.	Lyoform tiszta 1000 gr.-s üveg 24.00 K.
Lyoform tiszta 250 gr.-s üveg 7.50 K.	Lyoform nyera kiló 18.— K.
Lyoform tiszta 500 gr.-s üveg 12.50 K.	

7530

VOJTKA és WEISZ drogueria és Matszer üzlete Arad

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az elvett szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetésért 80 fillér. Vestagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 6 óráig veszik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„SZÉP ASSZONYTÓL“ levél van kiadóban. 7551

„ÉRDEKES TALÁLKOZÁS“ kedd helyett csütörtökön 6 órakor ugyanott. „Megfejtendő probléma“. 7534

? ? kezdetű sokat mondó levél írójának levele van a kiadóban. 7355

L. B. Vad áramlat tombol körülöttem. Vonz és riaszt ez. Ah, az a válasz... Ismeri Hebbel: Judit-lát. Olvassa el. Szimbolikus értelemben. Szemléltető hadnagya. 6273

ELEGÁNS MEGJELENÉSÜ fiatal, csinos hölgy barátságát keresem, kit havonta szívesen támogatnék. Részletes levelet kiadó „Cavallér 32“ jelige alatt továbbít. Diszkrétciót kérek és biztosítok. 7553

Alkalmazást keres.

KÉT KEZDŐ kiszolgáló leány ajánlkozik bármilyen szolid üzletbe. Cim Part-u. 13. szám. 7556

SZAKACSNÓ és szobaleány egy helyre ajánlkoznak azonnali belépésre. Levelet „Rendszeres“ jeligére a kiadóba kérének. 7555

UGY a KÖNYVELESBEN, mint a faszakmában perfect könyvelő állást keres. Levelet „Könyvelő“ jeligére a kiadóba. 7554

TÖBB ÉVI gyakorlattal bíró, 22 éves keresztény vallású fűszerkereskedő segéd vagyok. Bírom a magyar és román nyelvet teljesen és mint vezető segéd már két és fél éve vagyok alkalmazásban. Elfogadnék mielőbbi belépésre üzletvezetői, avagy utazói állást jobb cégnél vagy Fogorvosi szövetkezetnél, hol a jövőm biztosítva volna. Szükség esetén megfelelő óvadékkal rendelkezem, esetleg fióküzletet is átvennék elszámolásra. Szíves ajánlatokat kérek címre. Bergmez Béla, Dávid Vilmos cégnél, Arad. 7543

VÁMMALOMBAN hadi őrlésnél november 15-ére állást keres, lehetőleg Arad megyében. Uradalomba is megyek. Onodi Mátyás, Vécsey-u. 11. 7539

GAZDASÁGI INTÉZŐ, 18 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában önállóan működik, azonnalra állást keres. Cim a kiadóban. 7464

JOBB MEGJELENÉSÜ NŐ házvezetőnőnek, vagy házikisasszonynak ajánlkozik. Cim „Házvezető“ Luga, postarostante. 7511

Alkalmazást nyer.

KÉT FÜSZERKERESKEDŐ segéd alkalmazást talál. Theisz Miklós, Ujarad. 7541

KERESÉK azonnali belépésre vegyesáru üzletem részére fiatal jómeglelésű segédet. Ajánlatok Weiszberger Lipót, Honcso külföldi. 7535

KISZOLGÁLÓ, szorgalmas, rendszeres, felelős, megbízható, felvétetik azonnal Hoffmann Ottó cégnél Szabadság-tér 20. Arad. 7526

GYERMEKHEZ középkorú asszony vagy leány jó fizetéssel felvétetik. Mikes Kelemen-utca 10. 7527

ÜGYES mindenféle jó fizetéssel felvétetik Ferdinánd-utca 7. I. emelet. 7549

PERFEKT GYORSÍRÓ (vitairót) keresünk esti szerkesztőségi munkára, magas fizetéssel. Lehet nő is. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban. 7600

MINDENBES FŐZŐT keresek pusztára, konyhaleány van mellé. Értekezni Orczy-utca 6. szám alatt. 7392

IDŐSEBB főző, ki a főzőmegtéréshez ért, a tanítókonviktusba kerestetik. Erzsébet-körút 4a. 7476

KOMOLY és megbízható boltiszolga felvétetik. Cim a kiadóban. 7524

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyamánkban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

EGY butorozott szoba kiadó Süveg-tér 6. sz. 7545

Vétel és eladás.

HASZNALT lepedők, függönyök, díszes hálókabátok, flanel terítők és egy pár 37-es magasszárú cipő eladó. Cim Erzsébet-u. 10., Györi Mária. 7557

MA ÉRKEZETT egy waggon nagyon szép káposzta, amely üzletben maximális árban kapható, jövő héten kézzel szedett batut alma érkezik. Előre rendelések is elfogadhatók. — LuttvákJózsef, Asztalos Sándor-u. Telefon 615. sz. 1141

KÜLÖNBÖZŐ MÉRETŰ ajtók és ablakok eladó. Tritthaler Ferenc építész, Salacz-u. 4. 7544

DISZES GYERMEKÁGY vasból, fiókkal, matracokkal, szalmazsákkal, eladó. Cim a kiadóban. 7536

ELADÓ egy jó karban levő stráfkocsi 2 lóra való borszerszámmal. Anyag-utca 20a. Scheer Jakabné. 7546

FEHÉRNEMŰK, ágyterítő, lámpa, diván, tarhonya eladó. Bővebbet Batthyányi-u. 21. sz. ajtó 1. 7548

ELADÓ szép, széles diván, mely ágynak is kényelmesen használható. Boros Béni-tér 1a. II. em. 7550

MEZET VESZÉK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 194. szám. 4052

ÚJ BUTORUZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédit, szmirna szőnyeget, egy férfi szoba garnitúrát és egy sörberlit. Wiegandfeld cég. 6073

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

FENYŐ-, DISZ- és gyümölcsfa csemeték megrendelhetők Ortutay Lajosnál, Arad. 7415

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSON KAPHATÓ: 1 politurós ágy matraccal, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete szalon asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett, III. em., katonai laboratóriummal szemben. 6331

ÚJ MÁLÓSZOBA világos fehérre festett tetejű, alkalmi vétel, eladó. Színházi épület III. emelet, Városi kávéház felett, katonai laboratóriummal szemben. 6331

ALIG HASZNALT fűszerüzlet berendezés eladó. Cim a kiadóban. 7465

ELADÓ egy könnyű, elegáns, kettő ló után való bőrfedeles hintó. Megtekinthető Chorin Áron-utca 2., Ungár Vilmosnál. 7470

ELADÓ egy fűszerüzlet berendezés Sága, Czuczor-utca 35. Érdeklődni ugyanott. 7472

EGY TENYÉSZKOCA 10 malaccal eladó Dezső-utca 4a. sz. alatt. 7497

IRÓGÉPET bérbe, vagy megvételre keresek. Cim a kiadóban. 7510

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingtalan.

KÉNYELMES, MAGAS FÖLDSZINTES MAGANHÁZ (szolid, erős építkezés) 6 szoba, fürdőszoba és kerttel, a belvárosban, eladó. Bővebbet a kiadóban. 7523

BELVÁROSI magán- és bérházak eladók. Bővebben Bonyhádi Józsefnél Arad. Kapa-u. 47. 7540

ELADÓ Illés-utca 23. számú 4 szobás konyhából álló kisebb ház. Bővebbet kiadóban. 7547

LAHNER GYÖRGY-utca 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez, városház. 7354

20 HOLD FÖLD, 2/3-ad szántó, 1/3-ad feltörhető kaszáló Aradtól 11 kilométerre, eladó. Cim kiadóban. 7570

10 KISHOLD SZOLÓ, Kovászi hetes megállóhoz közel, új nyaraló és pince-felszereléssel, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7468

MAGANHÁZ eladó. Munkácsy Mihály-utca 6. szám. 7466

KISJENŐBEN szép urilak eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7512

Üzletek.

ELADÓ egy husz év óta fennálló fűszerüzlet és vendéglő üres telekkel a vásártérhez közel. Cim a kiadóban. 7519

Különféle.

SZÖNYEGEK, FÜGGÖNYÖK, higiénikus takarítását porszívó géppel, valamint ablaktisztítás jutányosan eszközölhető az ablaktisztító vállalat által. (Messenger-Boy vállalat.) 5905

POLGÁRI ISKOLA hat osztályából elkészültnek a vizsgabizonyítványt ki eszközölhetné ki sürgősen. Fáradságát kevésség érzem. Cim a kiadóban. 7532

KIADÓ ISTÁLLÓ kocsiszinnel és két szénaszín nov. 1-re. Nádor-u. 4. 7529

TEGNAP ESTE elveszett egy arany karcsatt-óra a Szt. István-, Porray-utca, Korzó, Zrínyi-u., Tökölly-tér utvonalon. A becsületes megtaláló jutalma ezen becses emléktárgy holt értéke. Átadható Kelemen-tér 6. gyógyszerárban. 7533

APRÓHIRDETESEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-Boy Irodában, Klein I. hirdetői és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

Olasó pénzkölcsönt és ingatlan adás-vételt közvetít **IRITZ** közvetítő Irodája 7402 Arad, Teleky-u. 19. sz.

A
DÉLI HIRLAP
még mindig
12
fillér
7521

471—1918. éln. sz.

HIRDETMÉNY.

Közölném, hogy hadifoglyokat a törvényhatóság gazdasági munkabizottság (vármegyeháza) engedélye nélkül munkára felfogadni és alkalmazni büntetés terhe mellett a legszigorúbban tilos.

Figyelmeztetem a város lakosságát, hogy csavargó hadifoglyokat házuk biztonsága érdekében is házukba ne fogadjanak, ilyeneket a legközelebbi rendőr, vagy katonarendőrnek adjanak át.

Arad, 1918. évi október hó 12.

Green, főkapitány.

6341—1918.

HIRDETMÉNY.

Ertesítem a város közönségét, hogy a Kereskedelemügyi Miniszter 76525—1918. szám alatt kelt rendeletével a lámpabél legmagasabb árát a következőkben állapította meg:

3. számú lámpabél méterenként nagykereskedőknél 14 fillér, kiskereskedőknél 17 1/2 fillér.

5. számú lámpabél 23, illetve 29 fillér.

8. számú lámpabél 31, illetve 39 fillér.

11. számú lámpabél 47, illetve 49 fillér.

Arad szab. kir. város Közélemezési és Közéletési Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs,

Ilgarmester-helyettes,
k. é. h. vezető.